

Lüganuse valla üldplaneeringu täiendava avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekud ja Lüganuse valla vastusseisukohad

Üldplaneeringu täiendav avalik väljapanek toimus 24.07–25.08.2023.

Vastusseisukohtade lahtis kasutatud lühendite selgitused: ÜP – üldplaneering, DP – detailplaneering, KSH – keskkonnamõju strateegiline hindamine, ORME – olulise ruumilise mõjuga ehitise, PlanS – planeerimisseadus, LKS – looduskaitseadus, MKM – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium)

	Ettepaneku esitaja/ kirja kuupäev ja nr	Ettepanek	Lüganuse valla vastusseisukoht
1	European Energy A/S 24.07.2023 6-1/3-221	European Energy (www.europeanenergy.com) on Taani ettevõtte mis on spetsialiseerunud rohelisele energiale. Ettevõtte ostab ja rendib maad ning ehitab päikese- ja tuuleenergiaparkide üle terve Euroopa ning on juba ehitanud päikeseenergiaparkide ka Lätis ja Leedus. 2021 aastal sõlmis European Energy lepingu Eesti Energiaga, millega Eesti Energia ostab kümne aasta jooksul 3,8 TWh mahus Leedus toodetud roheenergiat. Tegemist on ajaloo suurima taolise tehinguga Baltimaades ning ühe suurimaga Põhjamaades. Teie kolleg Enno Saarmets on varem minu kolleegi Sander Sortsiga suhelnud. Kaardistame hetkel erinevate omavalitsuste poolt võimalikeks tuuleenergiaparkideks määratud alasid. Selle tööga seoses vajame GIS-süsteemi .shp faili - faili, mis näitab neid piirkondi teie vallas (vaatake ka lisatud ekraanipilti). Kas saate meile selle kihi anda või anda meile nõu, kellega ühendust võtta?	Lüganuse Vallavalitsus vastas 07.08.2023 kirjaga nr 6-1/3-223, mille põhisisu oli järgmine: <i>Kuna just tuuleenergia teema täpsustamine tingis täiendava avalikustamise, on võimalik, et väljapaneku ja arutelu järel täiendame planeeringumaterjale. Seetõttu me enne lõplikku täiendamist kaardikihte välja ei saada.</i>
2	Eraisik 25.07.2023 6-1/3-219	Seega, Erasisik, Lüganuse valla, Kiviõli Koorte Klubi esindajana, ja Erasisik, volikogu liige, Kiviõli linna koorte omanike nimel teevad ettepaneku Lüganuse Üldplaneeringu täiendavalt planeerida Kiviõli pargi tänava vana staadioni alale Kiviõli Koorte Park. Teatavasti aastaid Lüganuse valla koorte omanikud, eeskätt Kiviõli ja Püssi linnast, kasutavad lemmiklooma jalutamiseks ja treeninguteks Kiviõli pargi tänava vana staadioni alale. Palume Lüganuse vallavalitsust teha vastavad täiendusi Lüganuse üldplaneeringusse. LISA 1: Ettepanek Lüganuse Üldplaneeringu täiendamiseks (Kiviõli Koorte Park) Pargi tänava vana staadioni alal joonis.	Ettepanekuga arvestatakse. Sellega seoses TE maa-ala ulatust täpsustatakse.

			
3	Terviseamet 04.08.2023 9.3- 1/23/5978-5	Amet on tutvunud Lüganuse valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku materjalidega ning juhib tähelepanu, et müra osas peab nõutele vastama ka tööstusmüra maksimaalne müratase, keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ § 6 lg 2 kohaselt tööstusmüra korral ei tohi maksimaalne müratase ületada vastava mürakategooriaga alal müra liigile kehtestatud normtasest rohkem kui 10 dBA.	Märgime, et viidatud on määruses kehtivale nõudele, mistõttu ei ole materjalide täiendamine vajalik.
4	Sunly AS 07.08.2023 6-1/3-222	Valla kodulehel on kirjas, et 24.07-25.08.2023 toimub Lüganuse valla ÜP materjalide täiendav avalik väljapanek. Samuti on kirjutatud, et peamised muudatused võrreldes 2023. a alguses avalikustatud materjalidega on seotud tuuleparkide kavandamisega. Palun infot, kust on võimalik leida uuendatud potentsiaalsete tuuleenergeetika tootmisalade kaardikiht?	Lüganuse Vallavalitsus vastas 07.08.2023 kirjaga nr 6-1/3-223, mille põhisisu oli järgmine: <i>Kuna just tuuleenergia teema täpsustamine tingis täiendava avalikustamise, on võimalik, et väljapaneku ja arutelu järel täiendame planeeringumaterjale. Seetõttu me enne lõplikku täiendamist kaardikihte välja ei saada.</i>
5	Muinsus- kaitseamet 08.08.2023 1.1-7/1277-1	Teavitasite Muinsuskaitseametit 06.07.2023. aastal kirjaga nr 6-1/3-218 Lüganuse valla üldplaneeringu täiendavast avalikust väljapanekust ja arutelust. Vastavalt Muinsuskaitseameti põhimäärusele ja Muinsuskaitseameti menetluskorrale vaadatakse üldplaneeringud läbi menetluskomisjonis ja kujundatud seisukoht vormistatakse menetluskomisjoni protokollis.	Võetud teadmiseks. Elektrooniline kooskõlastus/heakskiit nr 46978 kuupäevaga 06.09.2023. Lisaks kajastatakse arheoloogiatundliku alana Matka küla Paadivälja ja Oruveski kinnistud.

		Esitatud üldplaneering vaadatakse läbi 29. augustil 2023. aastal toimuval menetluskomisjoni koosolekul. Seoses täiendava menetlusaja vajadusega pikendab Muinsuskaitseamet haldusmenetluse seaduse § 41 alusel arvamuse esitamise tähtaega. Vastame Teile esimesel võimalusel.	
6	Elering AS 10.08.2023 11-4/2023/7-3	Saadame üldplaneeringu seletuskirja jaoks täiendatud liinide vahelised kaugused. Palun parandage seletuskirjas lk 77 olevad vanad väärtused: Eleringi liinikoridori on tuulepargi ühendusliini jaoks võimalik kasutada, aga kahe liini vaheline kaugus sõltub liinide pingest. Liini telgede vahelised nõutud kaugused: • Kaks 330 kV õhuliini- 40m • 330 kV ja 110 kV õhuliin- 35m • Kaks 110 kV õhuliini- 20m Tuulepargi ühendusliini ja Eleringi liini ühistele mastidele rajamine ei ole lubatud.	Ettepanekuga arvestatakse, liinide telgede vahelised nõutud kaugused täpsustatakse vastavalt ettepanekule.
7	Siseministeerium 11.08.2023 6-1/3-227	Siseministeerium tutvus Lügane valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega. Sarnaselt teiste tuuleparkide planeeringutele peame vajalikuks ka Lügane valda planeeritavate tuuleparkide puhul raadiosidele (ka mobiilsidele, ringhäälingule jm) tekkivaid mõjusid hinnata. Selgitame, et tuulepargid võivad avaldada mõju ESTER raadiosidele. Palume lähtuvalt sellest täiendada KMH-d, lisades viide raadioside uuringu vajadusele ja vajalike kompensatsioonimehhanismid väljatöötamisele (täpsustub edaspidi Siseministeeriumiga koostöö käigus).	Ettepanekuga arvestatakse, KSH aruannet ja planeeringut täiendatakse uuringu vajaduse ja selle põhjal kompensatsioonimehhanismide väljatöötamise vajadusega.
8	Eraisik 14.08.2023 6-1/3-229	Esindan kinnistu Hõbepaju tänav 53 Püssi linn (katastritunnus 64501:003:0003) omanikku Eraisik. Eraisiku ettepanek puudutab Lügane vallale kuuluvat üldkasutatavat kinnistut aadressil Aia tänav 1A Püssi linn katastritunnus 64501:003:0032.	Ettepanekuga arvestatakse. Kuna lähipiirkonnas on üldkasutatavad haljasala- ja parkmetsad jalakäigute kaugusel ning elamumaaks määramine kooskõlas piirkonna maakasutuse põhisuundadega, määratakse Aia tänav 1A kinnistu väikeelamu maa-alaks

		Antud kinnistu asjus on Erasik pöördunud Lüganuse vallavalitsuse poole alates 2021. aasta veebruarikuust nii e-kirjade teel kui ka lihtkirjalikult. Erasik on korduvalt esitanud päringuid seoses küsimustega, mis on seotud antud kinnistu võõrandamise võimalustega. Päringutes on tõi kõrvalkinnistu omanik Erasik välja tema seisukoht toetavad argumendid: 1. Enne pöördumist teostas Erasik kõnealuse kinnistu hooldustöid ning mõistlikus seisukorras säilitamist vabatahtlikult (ilma vallapoolse toetuseta) aastakümneid. 2. Tulenevalt linna piiratud võimekusest rajada vajalikke kanalisatsioonitrasse ning kuivendussüsteeme antud eramupiirkonda, oleks mõistlik pikemas perspektiivis kinnistud üheks tervikuks liita. Hetkel koostatava üldplaneeringu kohaselt jääb Aia tänav 1A kinnistu üldkasutatava maa otstarbega kinnistuks. Erasiku ettepanek on muuta maa sihtotstarve elamumaaks, et lihtsustada selle võõrandamist, sest: 1. Lüganuse vallal puudub antud kinnistuga seoses rahaline eelarve ning ka strateegiline plaan. 2. Arvestades Püssi linna elanikkonna mediaanvanust, ei ole antud kinnistule otstarbekas rajada mänguväljakuid vms. rajatise. 3. Tegemist eramute piirkonnaga, kus puudub vajadus rajada eraldi üldkasutatavaid rajatise. Antud funktsiooni täidavad majapidamiste kinnistud niigi. Kõiki aspekte arvesse võttes leiab Erasik, et Aia tänav 1A kinnistu muutmine valla üldplaneeringus elamumaaks on vajalik, et tagada kinnistule tulevikus mõistlik perspektiiv. Lüganuse vald peaks lähtuma üldplaneeringu koostamisel kõrvalkinnistute omanike huvidest. Sealhulgas tuleks võimaldada pärast maa otstarbe muutmist selle võõrandamist eelistatuna kõrvalkinnistu omaniku kasuks, sest ostueesõigus on antud juhul põhjendatud. Juhul, kui kokkuleppele ei jõuta, on võimalik vallal kinnistu avalikul enampakkumisel võõrandada.	Samas selgitame, et maa võõrandamisega seotud küsimused ei kuulu üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete loetellu.
9	Eraisik 17.08.2023 6-1/3-230	Lüganuse valla kodulehel on välja kuulutatud valla üldplaneeringu täiendav avalik väljapanek 24.07 kuni 25.08.2023 ning avaliku	Selgitame, et tuuleparkide asukoha määramine ei ole olnud üldplaneeringus prioriteet.

	väljapaneku jooksul on võimalus saata omapoolseid kirjalike ettepanekuid. Üldine omapoolne tähelepanek menetluses oleva üldplaneeringu kohta Lüganuse valla üldplaneeringu sissejuhatusest: <i>Kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuste kavandamine on tänaseks päevaks muutunud aktuaalseks kõikides valdkondades. Lüganuse vald jääb piirkonda, kus on võimalik tuuleenergeetika arendamine peab oluliseks, et juba koostatava üldplaneeringu raames analüüsitaks tuuleenergeetika täiendava riigikaitse radari paigaldamise järgselt (eeldatavalt ca 4 a pärast). Lüganuse Vallavalitsus arendamise võimalusi valla territooriumil ja kavandataks võimalusel sobilikud asukohad.</i> Jääb arusaamatuks, miks Lüganuse vallavalitsus on seadnud üldplaneeringus prioriteetseks tuuleparkide arendamise teema, kui seda ei ole käsitletud eraldi (prioriteetsena) valla kehtivas arengukavas. Valla arengukava läbivaatamine ja muutmine või uue arengukava koostamine peaks olema kohaliku omavalitsuse lähiaja päevakorras ning selle käigus on võimalik võtta samaväärsena päevakorda koos teiste piirkonna potentsiaali ja ressursse arvestatavate ettevõtlusvormidega tuuleparkide arendamise küsimus ning vajadusel jääb võimalus üldplaneeringut korrigeerida. Täna kehtiv arengukava ja selles toodud rõhuasetused peaksid olema sisendiks käesoleva valla üldplaneeringu koostamisel. Hetkel jääb tänane tuuleparkide eeliskäsitus arusaamatuks. Kahjuks on üldplaneeringu menetluse käigus jäetud arvestamata mitmed Maidla piirkonna (teiste valla piirkondadega ei ole detailsemalt kursis) arengu seisukohalt olulised momendid. Välja kuulutatud valla üldplaneeringu täiendava avaliku väljapaneku raames on antud võimalus täiendavate kirjalike ettepanekute tegemiseks. Tundub (võin eksida), et Maidla piirkonna inimestest (volikogu liikmed, endised KOV töötajad jne.) ei ole kedagi üldplaneeringu koostamise protsessi kaasatud (ei mõtle avatud menetlust). Püüangi siinkohal kasutada antud võimalust ja osaliselt oma ettepanekutega teatud lünki täita. Loodan, et nii üldplaneeringu	Üldplaneeringu koostamise põhieesmärk on Lüganuse valla tasakaalustatud ruumiline areng. Selle saavutamiseks on kujundatud valla ruumilise arengu põhimõtted ja määratud nende alusel planeeringuala üldised kasutus- ja ehitustingimused. Üldplaneeringuga lahendatakse planeerimisseaduse § 75 toodud ülesanded – määratakse asustust suunavad tingimused, maa-alade kasutus- ja ehitustingimused, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimused ja maakasutuse juhtotstarbed, transpordivõrgustiku ja muu taristu üldised asukohad jt. Üldplaneeringu ülesanne on ka olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoha määramine, milleks tuulepargid on. Lüganuse valla arengukava ei käsitle tuuleparkide arendamise suundumusi ja tingimusi, vastavad suundumused ja tingimused määratakse üldplaneeringuga.
--	---	---

	koostajad/menetlejad, kui ka lõppotsuste tegijad leiavad võimaluse esitatud ettepanekute arvestamiseks. Lähtudes eeltoodust saadan omapoolsed kirjalikud ettepanekud: Ettepanek I 1959. aastal algasid otsingud ja kohalik uue karjääri rajamiseks. 1960.aastal kinnitas ENSV Rahvamajanduse Nõukogu karjääri asukoha. Oktoobri (tegevuse lõpuaastatel Aidu karjäär) põlevkivikarjäär avati 1974.a. Kohalike tõsiseltvõetavat arvamust ei küsitud ning kaudseid nõukogude aegseid survemeetodeid kasutades tuli külaelanikel loobuda oma kodudest. Oktoobri karjääri eksploatatsiooni andmise tulemusena likvideeriti kolm küla (Aidu, Aidu – Nõmme ja osaliselt Aidu – Liiva) orienteeruvalt 150 majapidamisega. Tulemuseks piirkonna elanikkonna vähenemine kusagil 50%. Kõige vanemat küla, Aidut oli ajalooliselt mainitud 16 adramaaga esmakordselt 1241.a. Taani hindamisraamatus. Koos külade likvideerimisega läks karjääri alla suur osa Eesti parimatest põllumaadest (rahvakeeli Maidla väljad). Hävitatud põllumaade boniteet ulatus 60 – 70 hindepunktini. Maidla Vallavolikogu tegi kõik endast oleneva karjääri edasiliikumise ärahoidmiseks ning olemasolevate põllumaade säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise (põllumajanduslik maaharimine) tagamiseks. Ühe meetmena nimetatud eesmärgi saavutamise nimel võeti vastu 21.10.2010.a. määrus nr 10 „Maidla väärtusliku maastiku kaitse alla võtmise ja kaitse eeskirja kinnitamine“. Peale määruses toodud alade tuleks tervikuna vaadelda ka neid taastatud põllumaid, mis hävisid küll kaevandamise käigus, kuid ressursimahuka tehnilise ja bioloogilise rekultiveerimise käigus on taastatud ja põllumaadena taaskasutusse võetud. Selleks, et ettepanekule anda teaduslikku kandepinda, palusin Eesti Maaülikooli teadlasel Enn Leedul, kes oli vaatluse all olevate põllumaade rekultiveerimise eestvedaja ja kaasnevate uuringute korraldaja, teha kokkuvõtte bioloogilise põllumaaks rekultiveerimise	I Kaaludes sihipärast põllumajanduslikku eelistust ajalooliselt endises Maidla vallas nõustub Lüganuse vallavalitsus ettepanekuga jätta rekultiveeritud põllumaad tuulealadest välja. Selgitus: Tegemist on Aidu karjääri aladega, kus karjääri töötamise ajal eelmise sajandi lõpuaastatel tehti nendel põllumaadel rekultiveerimistöid koos Eesti Põllumajanduse Akadeemia teaduritega, et maksimaalselt taastada põllumaa väärtust. Antud maatükid olid põllumajandusreformi järgselt omanikuta ning kasutusvaldusesse antava vaba põllumajandusmaa plaani ja maatükkide registreerimislehe avalik väljapanek toimus Maidla Vallavalitsuses 07.09-24.09.2004.a. 2005. a. Maidla Vallavolikogu otsuses 29. aprill 2005.a. nr 160 on öeldud, et Vallavolikogul on õigus eelistada nimekirja kinnitamisel taotlejat, kelle põllumajanduslik tootmine on jätkusuutlik. Kui ühte maatükki soovib kasutusvaldusesse saada mitu isikut ja nad omavahel kohaliku omavalitsuse määratud tähtjaks kokku ei lepi, otsustab maareformi seaduse § 23/3 lõike 6 alusel maa kasutusvaldusesse andmise maavanem vallavolikogu ettepanekul. Taotleja eelistamine ja vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse saajate nimekirja kinnitamisel on ka mitmetes hilisemates vallavolikogu otsustes eelistatud põllumajandusliku tootmisega tegelevat
--	---	---

	taustast ja anda hinnang ettepanekule. Järgnevalt väljavõtte Enn Leedu arvamusest (täistekst lisatud): <i>Põlevkivi karjääriviisiline kaevandamine Aidu (algse nimega Oktoobri) karjääris jõudis põllualadele 1974. aastal. Karjääri I ja II jaoskond oleks tollase plaani järgi võtnud enda alla kokku 1358 ha Viru-Maidla (praeguse Lüganuse) valla maid, sellest umbes 700 ha Põhja-Eesti parimaid põllumaid massiivis. Teise jaoskonna (kuhu hiljem rekultiveeriti 20 aasta jooksul vastavalt kogunenud teadmistele 148 ha põldu) põllumaade keskmine boniteet oli 61 hindepunkti, kohati ulatus see isegi 75 hindepunktini. Eesti taasiseseisvumise algul õnneks tagastati 137,3 ha veel senini kaevandamata väga head põllumaad Viru-Maidla kolhoosile.</i> <i>Pärast Eesti Vabariigi taaskehtestamist on kogu põlluks rekultiveeritud ala sihtotstarbeliselt kasutusele võetud ja see on üle Eesti keskmise boniteediga. <u>Sellele alale tuulikute, elektriliinide ja teede paigutamine hävitaks üle 20 aastase hindamatu unikaalse töö tulemused, millist tänaste tingimuste juures ei saa iial enam tulema.</u></i> <u>Ettepanek:</u> Palun üldplaneeringus arvata välja tuuleenergeetika arendamiseks sobilike asukohtade nimistust põllumaaks bioloogilise rekultiveerimise käigus taastatud alad (4 ala). Kaart allpool	füüsilisest isikust ettevõtjat. Seega teistel inimestelt võeti ära võimalus nende alade erastamisprotsessis osaleda.
--	--	---

Ettepanek II

Ajalooliselt on põlluharimine olnud Maidla piirkonna traditsiooniline tegevusala. Piirkonna elukeskkond (looduskeskkond, majanduskeskkond, sotsiaalne keskkond jne.) sai Oktoobri karjääri käiku andmisega tõsise tagasilöögi. Ühe meetmena taandarengu peatamiseks tuli pidurdada suurtööstuse (karjääriviisiline põlevkivi kaevandamine) arulage pealetung ning luua eeldused piirkonna jätkusuutlikuks arenguks. Ühe meetmena nagu esimeses ettepanekus mainitud, võeti Maidla vallavolikogu poolt vastu 21.10.2010.a. määrus nr 10 „Maidla väärtusliku maastiku kaitse alla võtmise ja kaitse eeskirja kinnitamine“. Nimetatud määrusega piiritleti Maidla väärtuslik maastik (v.t kaart allpool ja määrus ettepaneku lisas) ning piirangud selle kaitsevööndis. Määruse vastuvõtmisest on möödunud kümme aastat ning selle aja jooksul on täpsustunud piirkonna arengu vajadused ja võimalused, mis annaksid

II Kohaliku kaitse alla võetud Maidla väärtuslik maastik ei kattu tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobiva (ORME) alaga.

		põhjust määrusega määratud ala üle vaatamiseks. Teha tuleks seda olemasoleva valla arengukava muutmise või uue arengukava koostamise käigus. Kuni seda tehtud ei ole on otstarbekas Maidla väärtuslikku maastiku ala jätta muutmata. <u>Ettepanek:</u> Palun üldplaneeringus arvata välja tuuleenergeetika arendamiseks sobilike asukohtade nimistust määruse lisas oleval kaardil Maidla väärtusliku maastiku perimeetrist sissepoole jäävad alad (orienteeruvalt 1067, 85 ha)	
10	Keskkonnaamet 22.08.2023 6-5/23/279-6	Keskkonnaamet on tutvunud esitatud materjalidega ning märgib alljärgnevat: 1. KSH ptk6 annab soovitusel üldplaneeringu täiendamiseks ja seda ka seoses Natura alade ja tuuleparkidega. Antud soovitusel kajastatud tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade numeratsioon ei vasta KSH joonisel 22 (lk 100), üldplaneeringu seletuskirja joonisel 13 (lk 81) ega maakasutusplaani (seisuga 28.06.2023) kujutatud korrigeeritud aladele. Eeldatavalt kajastab KSH ptk varasemaid planeeringulahendusi. Samad soovitusel kajastuvad ka täiendavale avalikule väljapanekule suunatud üldplaneeringu seletuskirjas (lk 56 ja 57). Samuti käsitleb KSH ning selle osaks olev Natura hindamine täiendavale avalikule väljapanekule suunatud muudetud planeeringulahenduses mitte esinevaid tuulepargi arendusalasid. <u>Seega tuleb KSH-d (nt Natura hindamist) kaasajastada, lähtudes muudatustest tuuleenergeetika arendusalade kavandamisel.</u> 2. Tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade leidmisel on täiendavale avalikule väljapanekule suunatud üldplaneeringus ka selle KSH-s arvestatud muude tegurite kõrval ka töö „Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs“ (Eesti Ornitoloogiaühing, Kotkaklubi, 2022) tsoon 1 aladega (liigi elupaik, kodupiirkonna tuumala või rändekoridor, kuhu tuulikute püstitamine põhjustab negatiivse mõju), kuid mitte tsooni 2 või 3 aladega. Viidatud analüüsi kohaselt on tsoon 2 puhul tegemist tsooni 1 ümbritseva alaga, mis puhverdab kõige olulisemat	1. Arvestame. KSH aruannet täpsustatakse. Numeratsioon vaadatakse üle ja korrigeeritakse. Natura hindamise osas ja soovitusel tuuakse vastavalt planeeringulahendusele (alade osas, mida planeering kajastab) 2. - 4. Viitate oma kirja nendes punktides EOÜ üle-eestilise maismaalinnustiku analüüsi tsoon 2 puhveraladega arvestamise vajadusele, seda eeskätt seoses Natura linnualadele ja nende kaitse-eesmärkidele avalduva võimaliku mõjuga. Analüüsisime tsoon 2 kavandatavatele tuulealadele ulatuvaid puhvreid ning leiame, et

	elupaika viimasesse muidu ulatuva häiriva vms mõju eest, mille tõttu tsooni 1 kvaliteet lindude elupaigana võib langeda. Tsooni 2 arvatakse ka elupaikade sidususe tagamisel olulised alad ning tsooni 2 ei tohiks viidatud töö kohaselt samuti tuulikuid kavandada. Tsoon 3 on aga linnuliigi seisukohalt tähelepanu vääriv ala. 3. Muudetud planeeringulahenduses on tuuleparkide võimalikud arendusalad valdavalt kujunenud linnustikku, sh linnualade kaitse-eesmärkideks olevate liikide elupaiku arvestavalt. Nõustume, et üldplaneeringu protsessis tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade leidmisel lähtutakse linnustiku osas tsoonist 1, seatakse kohustus järgmistes arendusetappides viia läbi detailsem planeeringulahendus, hinnates selle mõjud ning ka luuakse võimalus ORME ala piiri detailplaneeringuga täpsustada (seletuskiri lk 84). Märgime, et tulenevalt Natura hindamise põhimõtetest tuleb üldplaneeringu etapis kohapõhiselt kontrollida Natura linnualadega seonduvate tsoonide 2 järgimist, tagamaks et oleks võimalik järeldada linnualadeni või linnualade kaitse-eesmärgiks olevate liikide olulistesse elupaikadesse ulatuvate ala eesmärki kahjustada võivate häiringute või ohtude puudumist. 4. Eelnevast lähtudes vajab eritähelepanu üldplaneeringus korrigeeritud ulatusega kujutatud tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobiv ala 1. Ala on kavandatud Muraka linnuala lahustüki (siseriiklikult kaitstav Kaasiksoo metsise püsielupaigana) välispiirist 1-2 km kaugusele (mänguala piirist 1,5-2,5 km kaugusele). Seega võib järeldada, et võimalikust tuulepargist tulenevad häiringud linnuala/püsielupaiga piirini ei ulatu. Kuid kavandatud arendusalale tuulepargi rajamine ja selle toimimisega kaasnevad häiringud võivad mõjutada püsielupaigaga seotud metsise funktsionaalset elupaika (mis on suurem kui EELIS-s kajastatu ning mis ületab linnuala/püsielupaiga piire).	põhjendatud on tuulealade vähendamine osades asukohtades. Eeskätt on oluline Muraka linnuala ja sealse metsiseasurkonna soodsa seisundi säilitamiseks metsise funktsionaalse elupaiga sidususe säilitamine ka väljapool linnuala. Sellest tulenevalt arvestame metsise tsoon 2 puhvriga ning korrigeerime tuulealasid. See aitab laiemalt piirkonnas tagada metsise elupaikade vahelist sidusust (Kaasiksoo-Lümatu-Nüri-Kuresoo mängude ja neist edelasse jäävate mängude tervik) ja läbi selle hoitakse ära võimalik tuulearendustest tulenev kaudne mõju läbi asurkonna üldise seisundi halvenemise ka Muraka linnualale. Lisaks aitab selliselt korrigeeritud lahendus tagada ka teiste Muraka linnualal kaitstavate metsakanaliste (teder, laanepüü) soodsa seisundi. Korrigeeritud lahenduse kohaselt lähevad ÜP lahendusest välja tuulealad nr 1, 4, 6, 7, 16, 18 ja 62. Ülejäänud tsoon 2 puhvrid, mis ulatuvad tuulealadele, ei hõlma nii kriitilisi asukohti ja liike ega oma seotust Natura aladega, mistõttu nende osas ei ole vältimatult vajalik ÜP-s tuule-alasid vähendada. Nendes asukohtades on võimalik tuulepargi arenduse järgmistes etappides selgitada uuringutega täpne ala kasutus lindude poolt ja vastavalt uuringu tulemusele kujundada sobiv arenduse maht, paigutus jm.
--	---	--

	Arvestades muuhulgas liigile oluliste elupaikade ruumilist paiknemist saab järeldada, et minimaalselt planeeringus kujutatud arendusalade edelaosades on võimalik tuulikute püstitamine selliselt, et olulised häiringud ei ulatu liigi poolt kasutatavate oluliste metsaaladeni. Seda muuhulgas ka arvestades, et antud alale rajatav tuulepark saab eeldatavalt koosneda üksnes paarist või maksimaalselt mõnest tuulikust. Antud ala edasisel arendamisel on mõõdapääsmatu täpsemad metsise elupaikade uuringud ning selle alusel täpsemad hinnangud häiringute olulisusele. Tuulepargi liitumine tuleb lahendada metsamaastikku (sh metsise elupaiku) minimaalselt killustades (see tingimus sisaldub ka KSH-s ja üldplaneeringus). 5. ÜP seletuskirjas on märgitud (lk 85 p 17), et tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobival alal sobivuse korral kombineeritult kavandada ka teisi energiatootmisviise (päikesepargid, salvestusseadmed jms). Kavandatud energiatootmisviiside kombineerimine võib majanduslikult olla mõistlik ning võib ka vähendada teatud tuulepargiga seotud riske elustikule. Leiame, et taolist kombineeritud kasutust, eriti kombineerimist päikeseparkidega tuleks rakendada eelkõige avamaastikule jäävatel tuuleenergeetikaaladel. Metsamaastikul ja rohevõrgustikus paiknevate tuuleenergeetikaalade ulatuslikku raadamist päikeseparkide rajamiseks ei saa pidada säästlikuks ressursikasutuseks (seletuskirja lk 87 p 7 ka välistab päikesepargid metsamaastikul). 6. Keskkonnaametile jääb selgusetuks üldplaneeringu seletuskirjas (lk 85 p 3.1) esitatud: „<i>maakaabli koridori asukoha valikul on vajalik arvestada looduskaitseliste üksikobjektide ja kultuuriväärtustega ning vältida elu- ning ühiskondlike hoonete vahetut lähedust</i>“. Kui looduskaitseliste	5. Selgitame, et päikeseparkide rajamise tingimused kehtivad ka taastuvenergeetika maa-alale kombineeritud energiatootmisviiside kavandamisel. Selguse huvides täiendame seletuskirja, et kombineeritud kasutust (elektrituulikud ja päikesepargid) rakendada eelkõige avamaastikule jäävatel taastuvenergeetika maa-aladel. ka kombineeritud energiatootmisviiside kavandamisel tuleb arvestada, et metsamaale ei ole päikeseparkide rajamine lubatud. Ning et päikeseparkide rajamisel roheline võrgustiku alal väljaspool õuemaad ei tohi rajatava päikesepargi aiaga piiramil läbi lõigata roheline võrgustiku koridori. Sidususe tagamiseks peab avatuna säilima vähemalt 100 m laiune koridori ala. 6. Nõustume, et arvestada tuleb kõigi looduskaitseliste objektidega lähtuvalt
--	--	---

	üksikobjektide puhul on peetud silmas kaitsvataid looduse üksikobjekte (looduskaitseaduse § 4 lg 1 p 5), siis miks maakaabli asukohta valikul tuleb arvestada vaid nendega, mitte teiste kaitstavate loodusobjektidega? 7. KSH aruandes (lk 19 tabel 5) on esitatud: „Vastav puhverala tuleneb KeA soovituslikest puhvritest, kus kaitstavatele aladele, sh Natura aladele, mille kaitse-eesmärkideks on linnuliike, tuuleparke lähemale kui 600 m ei kavandata.“ Ilmselt on mõeldud 600 m. 8. KSH aruandes (lk 34) on esitatud: „Planeeringulahenduse osas on üldjuhul kaitseväärtuste paiknemisega arvestatud ja välditud on neid kahjustada võivate maakasutuste jm suunamist kaitstavatele objektidele või ka nende lähedusse (nt sobivate tuulealade valikul välistati kaitstavate loodusobjektide alad, lisaks ei kavandataud tuulealaid linnukaitselistele ja lendorava kaitsega seotud objektidele lähemale kui 600 m ning kotkaste ja must-toonekure püsielupaikadele lähemale vastavalt lähemale kui 2 ja 3 km jne). “Lauses on kolm trükiviga ning mõistmatuks jääb, kuidas tõlgendada lause lõpus olevat „jne“. 9. KSH aruandes (lk 99) on esitatud: „Selle tulemusel osutusid ebasobivateks alad nr 21, 49, 52; läksid pindalaliselt väiksemaks alad nr 1, 4, 6, 7, 1, 18, 24, 38, 43, 46, 62.“ Ilmselt on mõeldud teise ühe asemel ala 12. 10. Märkime, et põhjendamatuid ootusi võib tekitada KSH aruande ptk-s 6.5.8.1 (lk 84) olev sõnastus: „Detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindamise käigus tuleb täpsustada uuringute vajadus ja vajadusel läbi viia järgmised uuringud.“ Juhime tähelepanu, et ptk-s 6.5.8.1 (lk 83-85) loetletud uuringud on vältimatult vajalikud.	õigusaktidest (kaitse-eesmärkidest). Vastav täpsustus viiakse planeeringusse. 7. -9. Aitäh tähelepanu juhtimast, korrigeerime. 10. Jääme seisukoha juurde, et muutuvas õigusruumis ja arvestades tuuleparkide planeerimise ajalist perspektiivi on õigustatud, et eelhindamise käigus täpsustatakse ka asjakohaste uuringute vajadus. Näiteks võib riigi poolt eelisarendatavate alade väljaselgitamise käigus läbiviidavad uuringud olla kasutatavad mingis ulatuses ka lähipiirkonda jäävatele teistele aladele, mistõttu võib üldplaneeringuga määratud
--	---	---

			uuringu vajadus tegelikult olla väiksem. Vastav selgitus lisatakse seletuskirja joonealuse märkusena.
11	Tarbija- kaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet 23.08.2023 16-6/18- 2576-013	Palume muuta üldplaneeringu seletuskirja lehekülgedel 72 ja 83 asuvat tingimust raudtee lähedusse kõrgete rajatiste planeerimise kohta järgnevalt: "Raudtee lähedusse kõrgete rajatiste (nt tuulik, sidemast) kavandamisel tuleb need raudtee kaitsevööndi (raudtee kaitsevöönd ulatub 30m kaugusele rööpme teljest) servast paigutada vähemalt rajatise tipukõrguse kaugusele."	Ettepanekuga arvestatakse. Kuna alad ei ole kujunenud ainult raudtee puhvrit arvestades, ei ole vajalik alade piiride muutmine.
12	MTÜ Lüganuse Tagaküla 23.08.2023	07.03.2023 jõustusid Tallinna Halduskohtu ning Tallinna Ringkonnakohtu kohtuotsused haldusasjas 3-21-586, millega tühistati Keskkonnaameti poolt OÜ-le Kaltsiumkarbonaat väljastatud kaevandamisluba Matka külas Murru kinnistul 43701:001:0167 lubjakivi kaevandamiseks. Kaevandamisloa tühistamise üheks põhjuseks oli asjaolu, et kaevandamisest põhjaveele avaldatav mõju on suur, selle mõju põhjaveele piiramine on keeruline ning kaevandamisloa väljastamise menetluses on jäetud põhjaveega seonduv temaatika nõutava põhjalikkusega käsitlemata. See on juba teine kord, kui Matka külas Murru kinnistul soovitakse lubjakivi kaevandama asuda ning kaevandamisluba tunnistatakse kas haldusorgani enda poolt kehtetuks või tühistatakse kohtu poolt kehtetuks. Võttes arvesse Murru kinnistu paiknemist ja lähedust samas piirkonnas asuvatele elamutele ning pidades silmas võimalikust kaevandamisest põhjaveele avaldatavaid mastaapseid negatiivseid mõjusid, teeme ettepaneku näha üldplaneeringuga ette kas Murru kinnistu (43701:001:0167) paiknemine rohealas või määrata Murru kinnistule väikeelamumaa juhtotstarve.	Ettepanekuga ei arvestata. Väikeelamu maa-ala määramist ei toeta piirkonnas väljakujunenud asustusstruktuur. Ka kehtiv valla üldplaneering ei ole aleviku hoonestusala laienemist Purtse teest lääne suunas ette näinud. Maa-alal puuduvad roheala tunnused, mistõttu ei ole põhjendatud selle puhke- ja virgestuse või haljasala ja parkmetsa maa-alaks määramine. Murru kinnistul asub Lüganuse lubjakivimaardlaga, vastavalt MPS-le tuleb tagada maavara kaevandamisväärsena säilimine ja juurdepääs maavarale.

		Selgitame, et Murru kinnistul paiknevad loopealsed, mis väärivad kaitset ja säilitamist. Leiame, et loopealsete kaitse on võimalik nii roheala kui ka väikeelamumaa juhtotstarbe puhul.“	
13	Kaltsium-karbonaat OÜ 23.08.2023 6-1/3-234	Tutvudes Lügänuſe valla uue kavandatava üldplaneeringuga avastasime, et Kaltsiumkarbonaat OÜ-le kuuluv Murru kinnistu (43701:001:0167) on ekslikult arvatud Lügänuſe–Purtse väärtusliku maastiku koosseisu. Murru kinnistul asub Lügänuſe lubjakivimaardla (reg kanne 788). Tegemist on lubjakivi aktiivvaruga, mille osas kavandatakse lähiajal kaevandamistegevust. Kinnistule, mis varasemalt oli kasutusel sealäga segamise platsina on tänaseks rajatud mahasõit ja müratõkkevall ning ladustatud pinnast st tegemist ei ole väärtusliku maastikuga, vaid tööstus- ja mäetööstusmaastikuga. Lügänuſe Vallavolikogu kinnitas 07.10.2004 määrusega nr 38 Murru kinnistu detailplaneeringu, mille kohaselt Murru kinnistu sihtotstarve on 65% mäetööstusmaa ja 35% tootmismaa. Maakatastriseaduse § 181 lg 10 alusel on seega lubatud nimetatud kinnistul maavara (v.a turvast) kaevandada ja töödelda. Seega on kohalik omavalitsus andnud ettevõtetele õigustatud ootuse, et antud kinnistul on maavara kaevandamine võimalik. Menetletava Üldplaneeringu seletuskirja punkt 5.1. sedastab järgmise: „maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt kaaluda kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele ja 5.2. väärtusliku maastiku väärtuste säilimise vajadusega tuleb arvestada kaevandamisloal tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.“ Ehk siis üldplaneeringu kehtestamine raskendaks maavara kättesaadavust	Selgitame, et Lügänuſe-Purtse väärtuslik maastik oli esmakordselt määratud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (2003). Väärtuslikuks maastikuks on Lügänuſe-Purtse piirkond määratud ka Ida-Viru maakonnaplaneeringuga 2030+ (2016). Kehtiv maakonnaplaneering on valla üldplaneeringu koostamise aluseks. Lügänuſe-Purtse väärtuslik maastik on mitmepalgeline maastikukompleksiga, kus suhteliselt väiksele alale on koondunud silmapaistvad kultuurilis-ajaloolised ning looduslikud väärtobjektid. Väärtuslik maastik kattub suures ulatuses ka arheoloogiatundlike aladega, kus juba avastatud leidude (nii mälestiste kui kaitsestaatuseta objektide) rohkuse tõttu võib eeldada täiendava arheoloogiapärandi paiknemist kultuurikihis. Murru kinnistu asub väärtusliku maastiku edelaosas ja mitte selle äärealal. Kinnistu väärtuslikust maastikust nõ „välja lõikamine“ ei ole põhjendatud ja vajalik. Maavarale juurdepääs ja kaevandamisväärsus ei halvene. Kaevandamisloale eelnevalt tuleb kaaluda kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele ja leida leevendusmeetmed.

		alal, mis sihtotstarbe kohaselt on ette nähtud just maavara kaevandamiseks (sic!). Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 14 näeb ette, et olemasolev olukord maavarale juurdepääsu ja kaevandamisväärsena säilimise osas ei tohi halveneda. Samale asjaolule viitas Maaamet (20.02.2023 6-3/22/11894-5193), märkides, et Maaamet ei saa anda kooskõlastust üldplaneeringule, millega halvendatakse maavaravarule juurdepääsu osas olemasolevat olukorda, sest see on vastuolus MaaPS § 14. Sama põhimõtet rõhutas Maaamet ka 26.03.2020 kirjas nr 6-3/20/410-5. Planeeringu tänases faasis on aga taas MaaPS toodud põhimõtet igoneeritud. Antud juhul on selgusetu, kelle ettepanekul ja millal on laiendatud väärtusliku maastiku ulatust Murru kinnistule. Vastav ettepanek ei ole nähtav nn ettepanekute tabelis. Ka üldplaneeringu lähteülesandes sellist ettepanekut ei leia. Oleme ka varasemalt viidanud küsitavale praktikale, kuidas üldplaneeringu menetlus kaasatakse ja informeeritakse puudutatud isikuid. Palume Murru kinnistu ala välja arvata Lügänu-Purtse väärtusliku maastiku koosseisust. Arvestades õigusriive ulatust, oleme valmis oma õigusi kaitsma ka kohtumenetluses.	Eeltoodust tulenevalt Murru kinnistuga seoses üldplaneeringus muudatusi ei kavandata.
14	Riigimetsa Majandamise Keskus 23.08.2023 3- 1.1/2023/380 9	RMK on Lügänu valla üldplaneeringu keskkonnamõju hindamise täiendatud aruandega ja maakasutusplaani tutvunud ja esitab järgmised arvamused: 1. Maakasutusplaani on riigimetsamaal lähiaadressiga Kohtla metskond 2 (katastritunnus nr 43701:003:0310) märgitud osa maad äri- ja tootmise jaoks. Tegemist on biotoodete tootmiskompleksi maa-alaga. RMK on nõustunud antud maa-ala kasutamisega biotoodete kompleksi rajamiseks. Muul otstarbel maa-ala kasutamiseks on vaja RMK eraldi kooskõlastust. 2. Kõrgendatud avaliku huviga (KAH) metsade osas RMK-l täiendavaid ettepanekuid ei ole. Kuid maade üleandmise käigus võib tekkida uutele	1. Võetud teadmiseks. 2. Võetud teadmiseks. Eeltoodust tulenevalt seletuskirja ptk 6.3.3. täiendatakse, et täiendavalt KAH alasid määrata võib ka üldplaneeringu kehtestamise järgselt koostöös RMKga.

		maadele KAH-ala määramise vajadus. Selles osas on RMK valmis läbirääkimisteks vastavalt vajadusele.	
15	Adepte Grupp OÜ, Varja Windfarm OÜ 23.08.2023 6-1/3-236	OÜ Adepte Group (edaspidi Adepte Group) on ligi 15 aastase kogemusega Eesti tuuleenergia tootja, kes kavandab läbi oma tütarettevõtete (sh Varja Windfarm OÜ) Lügane valda nimivõimsusega 225 MW Varja tuulepargi rajamist, tehes koostööd mitmete rahvusvaheliste finantseerimisettevõtetega. Seetõttu on Adepte Group ja Varja Windfarm OÜ väga huvitatud sellest, milline on taastuueenergia valdkonna hõlmatus Lügane valla üldplaneeringus ja selle menetluses. Lähtudes avalikul väljapanekul oleva üldplaneeringu materjalidest, palume selguse huvides teha alljärgnevad muudatused. 1. Palume täiendada Üldplaneeringu seletuskirja lk 81 viimast lõiku (täiendus kaldkirjas) „Aladel, mis jäävad välja üldplaneeringuga määratud põhimõtteliselt sobivatest aladest, on võimalik tuuleparkide kavandamiseks alata eriplaneering, mille tulemusena võib ette näha käesolevas peatükis sätestatuga võrreldes erinevaid tuulikute rajamise tingimusi ning kriteeriume.“ 2. Palume lisada Üldplaneeringu seletuskirja lk 82 kolmandasse lõiku täiendava selgituse (täiendus kaldkirjas) „Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1, nr 2 ja nr 3 detailplaneeringute aladel selguvad tuulikute rajamise võimalused ja tingimused detailplaneeringute ja keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusena. Nimetatud detailplaneeringute ja keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusena võib ette näha käesolevas peatükis sätestatuga võrreldes erinevaid tuulikute rajamise tingimusi ning kriteeriume.“	1. Ettepanekuga arvestatakse. 2. Ettepanekuga arvestatakse.
16	Kliimaministeerium 23.08.2023 7-15/23/1878-5	KLIM on tutvunud valla kodulehel avaldatud dokumentidega ning meil on järgmised tähelepanekud ja ettepanekud: 1. Keskkonnaministeeriumi 05.11.2021 kirja nr 7-15/20/81-11 punktis 19 juhtisime tähelepanu, et <i>strateegilist planeerimisdokumenti ei tohi kehtestada, kui kavandatava tegevuse ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alale pole välistatud (Keskkonnamõju hindamise ja</i>	1. Selgitame, et ÜP-s läbiviidav Natura hindamine peab andma põhimõttelise veendumuse, et tegevuse elluviimine ÜP-s ette nähtud asukohas ja tingimustel on võimalik. Kuna ÜP-s ei määrata täpseid projektlahenduse detaile (asukohti detailselt,

	<i>keskkonnajuhtimissüsteemi seadus § 45 lõige 2). KSH raames on läbi viidud küll Natura asjakohane hindamine, mille käigus on mitmel pool märgitud, et mõju täpsustub järgnevas etapis, kuid leevendava meetmena ei ole aktsepteeritav negatiivsete mõjude vältimiseks leevendavate meetmete väljatöötamise edasilükkamine järgmisesse planeerimisetappi.</i> Märgime, et siiani ei ole seda ettepanekut KSH aruandes arvesse võetud ning teeme uuesti ettepaneku sellega arvestada. 2. Palume lisada KSH aruandesse keskkonnaministri 20.01.2021 käskkirjaga nr 1-2/2/21/20 kehtestatud Lügänu valla põhjaveevadur, mis on oluline teave uute elamuarenduspiirkondade ja tootmisteguvuse planeerimisel. Samasisuline ettepanek Lügänu Vallavalitsusele oli Keskkonnaministeeriumi 28.02.2023 vastuskirjas nr 7-15/22/3144-7. Lügänu Vallavalitsuse vastusseisukoha tabeli (lk 37) järgi ettepanekuga arvestatakse, kuid täiendava avaliku väljapaneku ajal valla avaldatud materjalides vastav täiendus puudub. Palume KSH aruannet täiendada.	mahtu jms), siis ei ole võimalik neid ka ÜP tasandil hinnata. Ja selleks puudub ka vajadus, hinnata tuleb ÜP lahenduse põhimõttelist elluviidavust. Kui ÜP lahenduse osas on põhimõtteline elluviidavuse veendumus olemas, siis meetmete e konkreetsete suuniste seadmine järgmisse arendusetappi on Natura hindamises on asjakohane. Natura hindamise juhendis on välja toodud: “Kui strateegilise planeerimisdokumendi täpsusaste ei võimalda Natura asjakohase hindamise tulemusena anda lõplikke hinnanguid kavandatava tegevuse elluviimisega kaasnevatele mõjudele nt ehituse- ja kasutuse etappi (mahu, koha jm spetsiifilisi), tuleb siiski ette näha meetmed ja tingimused, millega abil välistatakse ebasoodne mõju Natura alale ja mis võimaldavad järeldada, et ebasoodne mõju puudub. Selleks tuleb välja pakkuda meetmed ehk tingimused järgmisele planeerimise või loatasandile, iga kavandatava tegevuse või strateegilise planeerimisdokumendi suunise osas, millel võib olla mõju Natura ala kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.” Kuna Natura hindamises on iga hinnatava tegevuse juures toodud järeldus ÜP lahenduse osas ning meetmed järgmisele tasandile, siis ei ole antud juhul põhimõtteliselt vajadust Natura hindamise korrigeerimiseks. Samas toome välja, et tulenevalt muudatustest ÜP lahenduses (paljud Natura hindamises käsitletavat
--	---	---

			tegevused ÜP on ÜP lahedusest välja võetud) korrigeerime ka Natura hindamise sisu ning vajadusel sõnastame meetmete osa selgemini. 2. KSH aruannet täiendatakse.
17	Utilitas Wind OÜ 24.08.2023 6-1/3-238	Lüganuse Vallavalitsus saatis 06.07.2023 välja kirja nr 6-1/3-2181, milles märgib: „Lüganuse Vallavalitsus korraldab koostatava valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku ja arutelu, et tutvustada üldplaneeringusse viidud täiendusi ja muudatusi. Olulisemad muudatused võrreldes jaanuaris-veebruari 2023.a avalikustatud lahendusega on seotud tuuleparkide kavandamisega. Keskkonnaministeeriumi tellimusel on valminud eksperttöö „Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs“ /---/ Analüüsi tulemusena selgus, et osa Lüganuse vallast on nõ konfliktsituatsioon, kuhu tuuleparke arendada ei saa. Lisaks on täpsustatud tingimusi tuuleparkide kavandamiseks. Üldplaneeringu lahendust tutvustav täiendav avalik väljapanek toimub 24.07.2023 kuni 25.08.2023. /---/ Üldplaneeringu avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu toimub 27.09.2023 kell 17.00.“ Käesolevaga esitab OÜ Utilitas Wind („Utilitas Wind“) arvamuse ja vastuväited Lüganuse valla ÜP täiendaval avalikul väljapanekul. I Tuuleparkide arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade („ÜP tuulealade“) vähendamine pelgalt maismaalinnustiku analüüsi tsoneeringu põhjal ei ole põhjendatud ega õiguspärane. Teeme ettepaneku eemaldatud ÜP tuulealade ennistamiseks, võimaldamaks (muu hulgas maismaalinnustiku analüüsi järgses tsoonis 1) detailplaneeringu („DP“) etapis läbi viia asukohapõhised linnustiku uuringud. ÜP seletuskirja ptk 6.5.8.1 uue versiooni joonisel 13 toodud ÜP tuulealasid on võrreldes eelmisel avalikul väljapanekul olnud ÜP seletuskirja versiooniga oluliselt vähendatud. Muudatuse tulemusena ei saaks Utilitas Windi tuulepargi arendust potentsiaalselt u 16 tuulikuga	I Selgitame, et analüüsiga vastuollu minemiseks on vajalikud täpsemad kohapõhised uuringud. ÜP protsessi raames puuduvad rahalised ja ajalised võimalused uuringute läbiviimiseks, mistõttu ei pea me võimalikuks Tsoon 1-st alade väljaarvamistest loobumist. Keskkonnaamet oma 22.08.2023 kirjas viitab EOÜ üle-eestilise maismaalinnustiku analüüsi tsoon 2 puhveraladega arvestamise vajadusele, seda eeskätt seoses Natura linnualadele ja nende kaitse-eesmärkidele avalduva võimaliku mõjuga.

	(üle 100 MW) edasi kavandada ega realiseerida. Ainuüksi tekkiv otsene varaline kahju ulatuks sadade tuhandete eurodeni. ÜP seletuskirja uude versiooni on (võrreldes eelmisel avalikul väljapanekul olnud versiooniga) lisatud ptk-sse 6.5.8.1 lause, mille kohaselt arvestati ÜP tuulealade väljaselgitamisel ka „Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs“ (Eesti Ornitoloogiaühing, Kotkaklubi, 2022) Tsoon 1 aladega.“ ÜP seletuskirja joonealuse viite nr 60 kohaselt tuleb vaadata KSH aruande ptk-d 5.2. KSH aruuaruande ptk-s 5 on nii praegusel kui eelmisel avalikul väljapanekul olnud versioonis kirjeldatud, et ÜP tuulealad kujunesid järgmiselt: „1. Esmased tuulealad leiti üldplaneeringu sisenduuriga. 2. Planeeringuprotsessi käigus korregeeriti esmaseid leitud alasid. 3. Keskkonnaameti poolt esitati (september 2021) täiendavad looduskaitsepiirangud (puhvrid), millega on planeeringus arvestatud.“ Edasi on KSH aruande ptk 5.1 ja 5.2 mõlemas versioonis neid etappe täpsemalt kirjeldatud. KSH aruande ptk-sse 5.2 on uues versioonis aga lisatud lõik, mille kohaselt: „2022. aasta detsembris valmis töö „Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs“ (Eesti Ornitoloogiaühing, Kotkaklubi, 2022), mille raames teostatud analüüsi alusel tsoneeriti Eesti maismaa kolme tsooni: Tsoon 1 on liigi elupaik, kodupiirkonna tuumala või rändekoridor, kuhu tuulikute püstitamine põhjustab negatiivse mõju. /---/. Lüganuse valla üldplaneeringu raames arvestati maismaalinnustiku uuringu tsoneeringuga ja Tsoon 1 aladega kattuvaid tuuleenergeetika alasid ei planeerita. /---/ Selle tulemusel osutusid ebasobivateks alad nr 21, 49, 52; läksid pindalaliselt väiksemaks alad nr 1, 4, 6, 7, 1, 18, 24, 38, 43, 46, 62. Välistati alad nr 12, 20, 23, 64, kuna need jäid liiga väikesed, et nendele paigutada 2 tuulikut ehk tuuleparki (alad alla 200x700 m).“ KSH aruandesse on lisatud ka joonised 21 „Põhimõtteliselt tuuleenergeetika arendamiseks sobivate alade kattumine Tsoon 1 aladega.“ ja 22 „Planeeringu käigus täpsustunud põhimõtteliselt tuuleenergeetika arendamiseks sobivad alad,	Analüüsisime tsoon 2 kavandatavatele tuulealadele ulatuvaid puhvreid ning leiame, et põhjendatud on tuulealade vähendamine osades asukohtades. Eeskätt on oluline Muraka linnuala ja sealse metsiseasurkonna soodsa seisundi säilitamiseks metsise funktsionaalse elupaiga sidususe säilitamine ka väljapool linnuala. Sellest tulenevalt arvestame metsise tsoon 2 puhvriga ning korregeerime tuulealasid. See aitab laiemalt piirkonnas tagada metsise elupaikade vahelist sidusust (Kaasiksoo-Lümatu-Nüri-Kuresoo mängude ja neist edelasse jäävate mängude tervik) ja läbi selle hoitakse ära võimalik tuulearendustest tulenev kaudne mõju läbi asurkonna üldise seisundi halvenemise ka Muraka linnualale. Lisaks aitab selliselt korregeeritud lahendus tagada ka teiste Muraka linnualal kaitstavate metsakanaliste (teder, laanepüü) soodsa seisundi. Korregeeritud lahenduse kohaselt lähevad ÜP lahendusest välja tuulealad nr 1, 4, 6, 7, 16, 18 ja 62. Kui soovitakse nendes piirkondades tuuleparke rajada, tule algtada eriplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindamise käigus täpsustada uuringute vajadus ja läbi viia vajalikud uuringud. Ülejäänud tsoon 2 puhvrid, mis ulatuvad tuulealadele, ei hõlma nii kriitilisi asukohti ja liike ega oma seotust Natura aladega, mistõttu nende osas ei ole vältimatult vajalik ÜP-s tuule-alasid vähendada. Nendes asukohtades on võimalik
--	--	---

	arvestades üle-eestilise maismaalinnustiku analüüsi tulemustega (seisuga mai 2023).“ <u>Seega välistati ÜP tuulealadest igasuguste täiendavate uuringute, analüüsi ja mõju hindamiseta maismaalinnustiku analüüsi järgsed tsooni 1 alad.</u> Niisugune teguviis on aga Kliimaministeeriumi enda suunistega otseses vastuolus. Kliimaministeeriumi kodulehel on selgitatud: „<i>Eesti Ornitoloogiaühingu koostatud eksperttöö koondab juba tehtud linnustiku-uuringuid ja annab nende põhjal esialgse ülevaate, millised maa-alad on tuuleparkide rajamiseks sobivaimad. Lõpliku hinnangu ja vajalikud leevendusmeetmed tuulepargi ehitamisel annab kohaspetsiifiline keskkonnamõjude hindamine.</i> /---/.“¹ Samuti on rõhutatud: „<i>Analüüs ja sellest antud suunised ei ole iseseisvaks aluseks tuuleparkide planeeringute kehtestamisel või kehtestamata jätmisel. Lõpliku suunise tuuleparkide rajamiseks annab konkreetne ja asukohapõhine keskkonnamõjude hindamine, milles tuleb tasakaalustatult käsitleda kõiki olulisi mõjusid ning selle alusel tehakse kaalutusotsus planeeringu kehtestamiseks või kehtestamata jätmiseks.</i> /---/ Tsoon 1 ja tsoon 2 aladesse tuulikute kavandamise võimalikkusele annab lõpliku vastuse asukohapõhine keskkonnamõjude hinnang. /---/ Mitmed kohalikud omavalitsused kavandavad kas üldplaneeringutega või tuuleenergia eriplaneeringutega oma valla territooriumitele tuuleparke, sealjuures on valikus ka nõ punaseid alasid. Kui juba planeerimises olevate tuuleparkide alad jäävad piirkondadesse, millel on mõnele linnuliigile või -liikidele negatiivne mõju, tuleb hinnata, kas planeeritavatel tuulikutel on oluline mõju konkreetsele liigile ja tema elupaigale. Lõppotsus tuuleparkide rajamise osas langetatakse kohapõhise keskkonnamõjude hindamise tulemuste põhjal. /---/ Kas töö määratleb kohad kuhu tuuleparke ei tohi rajada? Ei määratle /---/.“² Teisisõnu: a)	tuulepargi arenduse järgmistes etappides selgitada uuringutega täpne ala kasutus lindude poolt ja vastavalt uuringu tulemusele kujundada sobiv arenduse maht, paigutus jm.
--	--	---

¹ <https://kliimaministeerium.ee/uudised/maismaalinnustiku-analuu-aitab-keskkonnamojude-hindajaid>

² <https://kliimaministeerium.ee/elurikkus-keskkonnakaitse/looduskaitse/uuringud-projektid-ja-analusiid#korduma-kiipuvad-kus>

		maismaalinnustiku analüüs on nn <i>desktop study</i>, mis koondas varasemaid andmeid, ilma täiendavate (asukohapõhiste) välitööde ja -uuringute tegemiseta; b) Kliimaministeeriumi sõnum on, et maismaalinnustiku analüüs ei asenda asukohapõhiseid (KSH-aegseid) uuringuid ja mõjude hindamist üldiselt, muu hulgas ka tsoonis 1. Samuti ei ole niimoodi käitumist nõudnud ei Keskkonnaministeerium (Kliimaministeerium) ega ka Keskkonnaamet ÜP menetluse käigus. ÜP ja KSH aruande eelnõu oli enne vastuvõtmist kooskõlastatud muu hulgas nii Keskkonnaameti (05.08.2022 kiri nr 6-5/22/13273-2) kui Keskkonnaministeeriumi (27.08.2022 kiri nr 7-15/22/3144-4) poolt. Keskkonnaamet on Lüganuse valla ÜP avalikul väljapanekul 22.02.2023 kirjast nr 6-5/23/279-2 märkinud: „Planeeringumaterjalides ei ole tuuleenergeetika alade planeerimisel arvestatud Eesti Ornitoloogiaühingu poolt koostatud tööga „Üle eestiline maismaalinnustiku analüüs ning selles antud hinnangutega. Palume üldplaneeringut ja selle KSH-d eelviidatud töö peamistest soovitustest lähtudes täiendada.“ Tabelis „Lüganuse valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekud ja Lüganuse valla vastusseisukohad“ (20.03.2023) on vastatud: „ÜP ja selle KSH vaadatakse üle, kuidas valminud maismaalinnustiku analüüs planeeringulahendust mõjutab. Hetkel veel on ebaselge, millises ulatuses analüüsi peamistest soovitustest lähtuvalt peab ÜP-d ja KSH-d täiendama. Teadaolevalt on KeA ise analüüsi läbi töötamas ja selle tulemuste osas seisukohti kujundamas. Ootame KeA täpsemaid seisukohti.“ Keskkonnaamet on 03.04.2023 kirjast nr 6-5/23/279-4 täiendavalt selgitanud: „---/ Anname teada, et Keskkonnaamet on koostöös Keskkonnaministeeriumiga täpsustamas eeltoodud analüüsi mõningaid põhimõtteid. Seisukohtadest teavitatakse kohalikke omavalitsusi ning vajadusel saab edasi anda täpsemaid suuniseid konkreetsete liikide või liigirühmade osas.“ Seega ei ole Keskkonnaamet (ega Kliima- /Keskkonnaministeerium) sõnagagi nõudnud, et maismaalinnustiku analüüsi järgsed tsooni 1 alad tuleks tingimata välistada (jättes isegi kõrvale, et niisugusel nõudmisel puuduks alus).	
--	--	---	--

	ÜP tuulealade põhjendamatu vähendamine pelgalt maismaalinnustiku analüüsi tsoneeringu põhjal ei ole neil asjaoludel õiguspärane. Esiteks, nagu eespool selgitatud, siis juba kooskõlastatud, vastu võetud ja avaliku väljapaneku läbinud ÜP lahenduse muutmiseks puudus igasugune (nii õiguslik kui sisuline) alus. Muu hulgas ei keela maismaalinnustiku analüüs tsooni 1 järgseid alasid ÜP tuulealadeks määrata ning Keskkonnaametki palus avalikul väljapanekul maismaalinnustiku analüüsiga arvestada, mitte täiendavat uurimist vajavaid alasid juba ÜP etapis planeeringust välja arvata. Vastupidise loogika järgi ei saaks ÜP-d kunagi kehtestada, kuna uusi analüüse lisandub erinevates valdkondades pidevalt. Teiseks, tuuleparkide ehitamise piirangud piiravad isiku ettevõtlusvabadust, kuna ta ei saa püstitada ehitist, mis on vajalik soovitud valdkonnas ja viisil ettevõtlusega tegelemiseks (tuuleenergia tootmiseks). Samuti riivatakse ka selle kinnistu, kuhu sooviti ehitist püstitada, omaniku omandipõhiõigust, kuna takistab tema õigust oma omandit vabalt kasutada. Riivatakse ka nende isikute omandipõhiõigust, kes omavad mõnda kinnistuga seotud piiratud asjaõigust, eelkõige hoonestusõigust.³ Põhiõigustesse sekkuval tegevusel peab aga olema seaduslik alus.⁴ Pelgalt planeerimisdiskretsioon ei anna alust ilma piisavalt selge vajaduseta ehitamist välistada.⁵ Kolmandaks, taastuvenergia tootmisvõimsuste rajamine on oluline avalik huvi.⁶ Samal ajal on Euroopa Liidu Nõukogu 22.12.2022 otsekohalduva määruse nr 2022/2577 artikli 3 lg-s 2 samuti märgitud, et üksikjuhu õiguslike huvide tasakaalustamisel antakse planeerimis- ja loamenetluses eelis taastuvenergiajaamade - ja seadmete ehitamisele ja käitamisele.	
--	--	--

³ RKPJKo nr 5-20-12, p 59.

⁴ RKPJKo nr 5-22-5, p 57.

⁵ RKHKo nr 3-18-1901, p 17.

⁶ RKHKo nr 3-17-2013, p 20.

		Neljandaks, juba meetoodiliselt on väär KSH-s tugineda järelduste tegemisel üksnes KSH-väliselt tehtud olemasolevatel andmetel põhinevale ühele uuringule (antud juhul maismaalinnustiku analüüsile).⁷ Tuuleparkide arendamiseks huvitatud isikutelt ei saa mõistagi nõuda, et nad avaliku väljapaneku jooksul esitaksid asukohapõhised uuringud (ei ole ajaliselt võimalik). Samas ei ole tarvilik ÜP kehtestamise eel tingimata uusi uuringuid teostama asudagi. Küsimus koostööst maismaalinnustiku analüüsi tsoneeringuga on lahendatav. Nimelt, ÜP seletuskirja ptk-s 6.5.8.1 on märgitud: „Reaalsed arenduse ja tuulikute paigutuse võimalused selguvad detailplaneeringute ja nende raames läbiviidavate uuringute ning keskkonnamõju strateegilise hindamise keskkonnamõju hindamise täpsustamises). Eelhindamise käigus täpsustatakse ka üldplaneeringuga määratud uuringute läbiviimise vajadus.“ Seega, kui senise ÜP ja KSH aruande koostamise ja menetlemise käigus jõuti õiguspärase protsessiga tulemini, et ka nüüdseks maismaalinnustiku analüüsi järgse tsooniga 1 kattuvad alad on tuuleparkide rajamiseks põhimõtteliselt sobivad (vastasel juhul ei oleks ju ÜP-d niisugusel kujul ka vastu võetud), on <u>ÜP võimalik kehtestada seniste ÜP tuulealadega ning DP ja KSH käigus viia läbi asukohapõhised linnustiku uuringud, sh maismaalinnustiku analüüsi järgses tsoonis 1.</u> Seega teeme ettepaneku ennistada senised (vastu võetud ja eelmisel avalikul väljapanekul olnud ÜP versiooni) ÜP tuulealad ning võimaldada (muu hulgas maismaalinnustiku analüüsi järgses tsoonis 1) DP etapis läbi viia asukohapõhised linnustiku uuringud. II Võimalust ÜP tuulealade realiseerimiseks osade kaupa tuleks sõnastuslikult täpsustada.	II Ettepanekuga arvestatakse, seletuskirja ptk 6.5.8.1 vastavat punkti täpsustatakse.
--	--	--	--

⁷ RKHKo nr 3-16-1472, p 25.

		ÜP seletuskirja ptk-s 6.5.8.1 on märgitud: „<i>Põhimõtteliselt sobivad alad võivad jääda mitmele katastriüksusele. Tuulikute püstitamise võimaluste täpsemaks kaalumiseks on soovituslik teha ühine detailplaneering kogu potentsiaalsele tuuleenergeetika alale, samas on võimalik ala arendada ka ühele katastriüksusele koostatava detailplaneeringu kaudu.</i>“ Tõenäoliselt on vastava tingimusega soovitud määratleda, et vajadusel on võimalik, et DP planeeringuala hõlmab ka teatavat osa ÜP tuulealast. Niisuguses olukorras ei pruugi DP planeeringuala aga tingimata piirduda ühe katastriüksusega. Ehkki kõnealune punkt on nagunii soovituse vormis, võiks sõnastusliku ebakõla siiski kõrvaldada. Seega teeme ettepaneku täpsustada ÜP seletuskirja ptk 6.5.8.1 kõnealust punkti järgmiselt: „Põhimõtteliselt sobivad alad võivad jääda mitmele katastriüksusele. Tuulikute püstitamise võimaluste täpsemaks kaalumiseks on soovituslik teha ühine detailplaneering kogu potentsiaalsele tuuleenergeetika alale, samas on võimalik ala arendada ka osade kaupa, ühele <u>või mitmele</u> katastriüksusele koostatava detailplaneeringu kaudu.“ Palume meie ettepanekutega arvestada. Täiendavate küsimuste korral vastame meeleldi.	
18	Eraisik 24.08.2023 6-1/3-237	Kohalik omavalitsus Maidlas on kogu oma varasema eksistentsi jooksul seisnud traditsioonilise maaharimise ja põllumaa sihtotstarbelise kasutamise eest piirkonnas. Kogu Eesti Vabariigi taastamisjärgsel perioodil on kohalike põlluharijate vahel tihe konkurents põllumaadele. Oluline on hoida sama suunda uues Lüganuse valla üldplaneeringus. Lähtudes EL i keskkonnaõiguse aluspõhimõtteks olevast ettevaatusprintsipist, planeerimisseadusest ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadustest teen koostamisel olevasse Lüganuse valla üldplaneeringusse alljärgneva ettepaneku: 1. Õigusaktid, millele on ettepaneku tegemisel tuginetud <u>1.1. Planeerimisseadus</u>	Vastav tingimus juba sisaldub üldplaneeringus, vt ptk 4.3. Kui üldplaneeringuga määratud tuuleenergia arendamiseks põhimõtteliselt sobivatel aladel soovitakse tuulikuid püstitada, tuleb koostada detailplaneering ja läbi viia keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindamine. Detailplaneeringut ei pea koostama tuulikute asukohtades, kuhu on varem kehtestatud teemaplaneeringute alusel väljastatud ehitus-ja/või kasutusload.

		§ 74. Üldplaneering ja selle koostamise korraldaja (5) Üldplaneering on kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja detailplaneeringu koostamise ja detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel projekteerimistingimuste andmise alus. § 75. Üldplaneeringu ülesanded (1) Üldplaneeringuga lahendatakse järgmised ülesanded: 26) detailplaneeringu koostamise kohustusega alade või juhtude määramine; <u>1.2. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus</u> § 21. Keskkonnamõju Keskkonnamõju käesoleva seaduse tähenduses on kavandatava tegevusega või strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev vahetu või kaudne mõju keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile või varale. [RT I, 23.03.2015, 6 - jõust. 01.07.2015] § 6. Olulise keskkonnamõjuga tegevus (1) Olulise keskkonnamõjuga tegevus on: <u>34) selline tegevus, mille keskkonnamõju hindamise kohustus on määratud tegevuse aluseks oleva strateegilise planeerimisdokumendiga;</u> § 31. Strateegiline planeerimisdokument Strateegiline planeerimisdokument käesoleva seaduse tähenduses on: 1) üleriigiline, maakonna-, üld- või detailplaneering või riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering planeerimisseaduse tähenduses; [RT I, 23.03.2015, 6 - jõust. 01.07.2015] Ettepanek: Määrata Lüganuse valla üldplaneeringus tuuleenergeetika arendamiseks sobilikud alad detailplaneeringu koostamise kohustusega aladeks koos keskkonnamõjude hindamise kohustusega	Joonisel on alad tähistatud järgmise leppemärgiga: Potentsiaalselt sobivad alad tuuleenergeetika arendamiseks (Arendusvõimalused selguvad DP, KSH ja uuringute käigus)
19	Maa-amet 24.08.2023 6- 3/22/11894- 11	Lüganuse Vallavolikogu algatas Lüganuse valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu KSH 22.08.2018 otsusega nr 99. Üldplaneeringu koostamise põhieesmärk on valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ning selle alusel planeeringuala üldiste kasutus- ja	

		ehitustingimuste ning sealhulgas maakasutuse juhtotstarvete määramine. Maa-amet, tutvunud saadaval olnud materjalidega, märgib järgmist. Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 76 lõike 1 kohaselt koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsuse üksustega. PlanS § 85 lõike 1 kohaselt esitatakse üldplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamiseks kõnealuse seaduse § 76 lõikes 1 nimetatud asutustele. Maapõuseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering PlanS sätestatud korras Kliimaministeeriumi või Vabariigi Valitsuse volitatud asutusega. Vabariigi Valitsus on korraldusega 03.07.2023 nr 182 „Volitus Maa-ametile maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks loa andmiseks ja planeeringute kooskõlastamiseks“ andnud Maa-ametile volituse anda lube MaaPS §-des 14 ja 15 nimetatud maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks. MaaPS §14 lõike 2 kohaselt võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda või halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmiseseadme ja seonduva taristu ehitamisega.	
--	--	---	--

	Seisuga 23.08.2023 asuvad Lüganuse valla territooriumil osaliselt või täielikult 21 maavarade registris arvel olevat maardlat, üheksa kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist ning Keskkonnaametis on menetluses seitse kaevandamisloa taotlust. Joonisel <i>Maakasutusplaan</i> ja kaardirakenduses on maardlad märgitud seisuga 28.01.2022. 1. Joonisel <i>Maakasutusplaan</i> ning kaardirakenduses on Eesti põlevkivimaardla Oandu uuringuvälja maardlaosale (registrikaart nr 8) ning sellel asuvale Keskkonnaametis menetluses olevale taotletavale Oandu põlevkivikaevanduse mäeeraldisele (taotleja Osaühing VKG Kaevandused) märgitud „Potentsiaalselt sobivad alad tuulenergeetika arendamiseks (Arendusvõimalused selguvad DP, KSH ja uuringute käigus)“ (tuuleenergeetika ala nr 1). Selgitame, et Eesti põlevkivimaardla Oandu uuringuvälja maardlaosaga (registrikaart nr 8) ning sellel asuva Keskkonnaametis menetluses oleva taotletava Oandu põlevkivikaevanduse mäeeraldisega kattuv alal on Eesti Geoloogiateenistus (edaspidi EGT) oma töös „Maardlatele ja maavarade perspektiiv- ning levialadele taastuvenergeetika taristu rajamise analüüs. Kirde- ja Kesk-Eesti“ (https://fond.egt.ee/fond/egf/9549) märkinud, et <u>taotletavatele mäeeraldistele ei ole võimalik tuuleparke rajada (EGT töös Viru 49 ala).</u> Eesti põlevkivimaardla Uus-Kiviõli uuringuvälja maardlaosale (registrikaart nr 11) ning Uus-Kiviõli kaevanduse (loa nr L.MK/329491; loa omaja Enefit Power AS; luba kehtib kuni 10.07.2049) ja Uus-Kiviõli II kaevanduse (loa nr L.MK/333343; loa omaja Osaühing VKG Kaevandused; luba kehtib kuni 10.07.2049) mäeeraldistele ning nende teenindusmaadele on üldplaneeringus märgitud tuuleenergeetika alad nr 16, 18, 25 ja 28. EGT on oma töös märkinud, et antud aladega kattuvatel Viru 31, 32, 34 aladel on tuuleparkide rajamine võimalik vaid <u>põlevkivimaardlast ning mäeeraldise teenindusmaast välja jäävale piiranguta alale.</u> Tuuleparkide rajamiseks mäeeraldiste ja mäeeraldise teenindusmaade aladel on vajalik läbi rääkida põlevkivi	1. Täname ülevaatliku kokkuvõtte eest. Märgime, et üldplaneeringus on esitatud, et maavarade maardla alale tuuliku või tuulepargi rajamiseks loa andmine toimub maapõueseaduses sätestatud korras. Eraldi viidet nimetatud uuringule ei ole vajalik lisada. Keskkonnaamet oma 22.08.2023 kirjas viitab EOÜ üle-eestilise maismaalinnustiku analüüsi tsoon 2 puhveraladega arvestamise vajadusele, seda eeskätt seoses Natura linnualadele ja nende kaitse-eesmärkidele avalduva võimaliku mõjuga. Analüüsisime tsoon 2 kavandatavatele tuulealadele ulatuvaid puhvreid ning leiame, et põhjendatud on tuulealade vähendamine osades asukohtades. Eeskätt on oluline Muraka linnuala ja sealse metsiseasurkonna soodsa seisundi säilitamiseks metsise funktsionaalse elupaiga sidususe säilitamine ka väljapool linnuala. Sellest tulenevalt arvestame metsise tsoon 2 puhvriga ning korrigeerime tuulealasid. See aitab laiemalt piirkonnas tagada metsise elupaikade vahelist sidusust (Kaasiksoo-Lümatu-Nüri-Kuresoo mängude ja neist edelasse jäävate mängude tervik) ja läbi selle hoitakse ära võimalik tuulearendustest tulenev kaudne mõju läbi asurkonna üldise seisundi halvenemise ka Muraka linnualale. Lisaks aitab selliselt korrigeeritud
--	--	---

	kaevandamislubade omajatega, et selgitada võimalused rajada tuulikuid kohtadesse, kus ehitised ei halvenda maavarale juurdepääsu ega maavara kaevandamisväärsuse osas olemasolevat olukorda. Eesti põlevkivimaardla Sonda uuringuvälja maardlaosaga ning sellel asuva Keskkonnaametis menetluses oleva Sonda põlevkivikaevanduse (taotleja VKG Kaevandused OÜ) mäeeraldisega kattuvad tuuleenergeetika alad 7, 62 ja 10. EGT on oma töös märkinud, et antud aladega kattuv <u>Viru 31 alal on võimalik tuuleparke ajutiselt rajada maardlast välja jäävale alale.</u> Aseri fosforiidimaardlaga (registrikaart nr 191) kattuvad tuuleenergeetika alad nr 32, 33 ja 38, mis jäävad EGT töös kirjeldatud Viru 16 alale, mille osas on märgitud, et Aseri fosforiidimaardla ei piira tuulepargi ajutist rajamist. Suurkõrtsi lubjakivimaardla (registrikaart nr 808) ning sellele jääv Suurkõrtsi lubjakivikarjääri (loa nr L.MK/317612; loa omaja AKTSIASELTS KIVILUKS; luba kehtib kuni 02.10.2034) mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad tuuleenergeetika alaga nr 19. Selgitame, et kehtivate kaevandamislubadega mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele on võimalik tuuleparke rajada vaid loa omaja nõusolekul, et selgitada võimalused rajada tuulikuid kohtadesse, kus ehitised ei halvenda maavarale juurdepääsu ega maavara kaevandamisväärsuse osas olemasolevat olukorda. Eesti põlevkivimaardla Põhja-Kiviõli uuringuvälja maardlaosale (registrikaart nr 30) ning sellel asuvale Põhja-Kiviõli II põlevkivikarjääri (loa nr KMIN-105; loa omaja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING; luba kehtib kuni 27.01.2036; samal alal on Keskkonnaametis menetluses ka taotlus) ja Põhja-Kiviõli põlevkivikarjääri (loa nr KMIN-045; loa omaja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING; luba kehtib kuni 18.07.2028)	lahendus tagada ka teiste Muraka linnualal kaitstavate metsakanaliste (teder, laanepüü) soodsa seisundi. Korrigeeritud lahenduse kohaselt lähevad ÜP lahendusest välja tuulealad nr 1, 4, 6, 7, 16, 18 ja 62.
--	---	---

	mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele jääb tuuleenergeetika ala nr 8, mis kattub EGT töös oleva <u>Viru 20 alaga, mille osas on märgitud, et soovitatav on kaevandatud alale võimaliku tuulepargi rajamine kaevandamisloa omajaga läbi rääkida</u>. Kehtivate kaevandamislubadega mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele on võimalik tuuleparke rajada vaid loa omaja nõusolekul, et selgitada võimalused rajada tuulikuid kohtadesse, kus ehitised ei halvenda maavarale juurdepääsu ega maavara kaevandamisväärsuse osas olemasolevat olukorda. Seletuskirja peatükis 6.3.6.2 <i>Tegutsevad ja avatavad karjäärid ning kaevandused</i> on maardlate kasutuselevõtmise üldiste tingimuste all märgitud (tsiteerin): „Karjäärid tuleb korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist vastavalt kehtivatele õigusaktidele, et võimaldada maade edasist kasutust (nt metsamaana, puhkealana). Soodustatud on karjäärialade kasutuselevõtmine taastuvenergeetika tootmiseks, kombineerides seda teiste kokkusobivate otsarvetega. Karjäärialade kasutusele võtmine muul eesmärgil kui kaevandamine on võimalik peale maavara ammendumist ja kaevandamisloa omaja/taotleja nõusolekul“ ning peatükis 6.5.8.1 <i>Tuulepargid</i> on tuuleparkide kavandamiseks sobivate alade tingimuste all kirjeldatud (tsiteerin): „maardlale tuuliku või tuulepargi rajamiseks tuleb teha koostööd Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega. Maavarade maardla alale tuuliku või tuulepargi rajamiseks loa andmine toimub maapõueseaduses sätestatud korras“. Maa-amet nõustub, et karjäärialade kasutusele võtmine muul eesmärgil kui kaevandamine on võimalik peale maavara ammendumist ja kaevandamisloa omaja/taotleja nõusolekul. Täpsustame, et peale ministeeriumide ümberkorraldamist võib uue hetkel kehtiva MaaPS kohaselt Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada taastuvenergia ehitise ehitamist maardlale. Lähtudes MaaPS § 14 lõike 2¹ punktist 2 võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada taastuvenergia ehitise ehitamist põlevkivimaardlal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba	Seletuskirja tekstiosa Keskkonnaministeerium Kliimaministeeriumiga. korrigeeritakse, asendatakse
--	---	--

	ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust, tähtajaliselt kuni 35 aastaks. MaaPS § 14 lõike 2¹ punkti 3 kohaselt muude maavarade maardla (sh fosforiidimaardla ja ehitusmaavarade maardla) alal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust ning kui tegevusega on nõustunud Kliimaministeerium, juhul kui ta ei ole käesolevas lõikes sätestatud loa andjaks, tähtajaliselt kuni 35 aastaks. MaaPS § 15 lõige 8¹ sätestab, et taastuvenergia ehitisele või ehitamisele seatav tähtaeg hakkab kulgema kooskõlastuse andmisest, mis antakse taastuvenergia ehitise suhtes seoses maardla alal paiknemisega. Sama paragrahvi lõige 10 sätestab, et maardlale ehitatavale taastuvenergia ehitisele antakse projekteerimistingimused, ehitusluba või kasutusluba Kliimaministeeriumi või Vabariigi Valitsuse volitatud asutuse määratud tingimustel, sealhulgas tähtaega arvestades. Kliimaministeerium (edaspidi KliM) on oma kirjas 11.08.2023 nr 7-15/23/1878-4 Maa-ametile märkinud, et Lüganuse valla üldplaneeringus tuuleparkide kavandamise planeeritud lahenduse osas tuleb juhinduda EGT tööst „Maardlatele ja maavarade perspektiiv-ning levialadele taastuvenergeetika taristu rajamise analüüs. Kirde-ja Kesk-Eesti“ (https://fond.egt.ee/fond/egf/9549). KliM toetab EGT töös esitatut ja edaspidi MaaPS § 14 lõike 2¹ punkti 3 KliM nõusoleku tähenduses palutakse arvestada eelpoolnimetatud EGT töös esitatud seisukohtadega. Palume üldplaneeringus põlevkivi-ja fosforiidimaardlatele tuulepargi alasid kavandades lähtuda EGT tööst „Maardlatele ja maavarade perspektiiv-ning levialadele taastuvenergeetika taristu rajamise analüüs. Kirde-ja Kesk-Eesti“. Aladele, kuhu ei ole lubatud tuuleparke rajada	
--	--	--

	tähtajaliselt või kus ei ole saadud nõusolekut kaevandamisloa omajalt, palume tuuleparke mitte planeerida. 2. Joonisel <i>Maakasutusplaan</i> ning kaardirakenduses ei ole katastriüksuse Maidla metskond 6 (tunnus 44901:003:0840) põhjaosale, Uus-Kiviõli kaevanduse (loa nr L.MK/329491; loa omaja Enefit Power AS; luba kehtib kuni 10.07.2049) teenindusmaaga kattuvale alale, märgitud mäetööstuse maa-ala. Palume märkida. 3. Kohtla-Järve (Kolga-Saka) lubjakivimaardla (registrikaart nr 16) ning Kohtla-Järve lubjakivikarjääri (loa nr L.MK/330055; loa omaja Osaühing VKG Tsement; luba kehtib kuni 10.05.2048) mäeeraldisele ja selle teenindusmaale on märgitud jäätmekäitluse maa-ala. Seletuskirja peatüki 5.18 <i>Jäätmekäitluse maa-ala (OJ)</i> kohaselt on jäätmekäitluse maa-ala jäätmete käitlemise ja ladustamise ehitise ning loomsete jäätmete käitluse ehitise maa-ala. Maa-amet on kooskõlastanud Lüganuse Vallavalitsuse 05.07.2022 kirjaga nr 6-2/2053-34 esitatud Viru Keemia Grupp AS kavandatava tööstusjäätmete prügila kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu, kuna eriplaneeringu seletuskirjale oli lisatud põhjalik selgitus ja analüüs, miks Kohtla-Järve (Kolga-Saka) lubjakivimaardla 8. plokis arvel olev tsemendilubjakivi ei ole kaevandamisväärne, miks ükski teine ala ei ole prügila asukoha jaoks sobiv ja mis põhjusel on prügila puhul tegu ülekaaluka avaliku huviga ehitisega. Kuna Kohtla-Järve lubjakivikarjääri kaevandamisluba ei ole tühistatud ja pole ka teada, et kaevandamisloa tühistamine oleks lähiajal plaanis, palume üldplaneeringu seletuskirjas selle kaevandamisloa alale jäätmekäitluse maa-ala määramist täpsemalt selgitada ning jätta võimalus mäetööstusmaa sihtotstarbe määramiseks, kui sellel alal on kehtiv kaevandamisluba.	2. Andmeid uuendatakse käesoleva seisuga. 3. Ettepanekuga arvestatakse.
--	---	---

	4. Eesti põlevkivimaardla Põhja-Kiviõli uuringuvälja maardlaosal (registrikaart nr 30) asuvale Põhja-Kiviõli põlevkivikarjääri (loa nr KMIN-045; loa omaja KIVIÕLI KEEMIATÖÖSTUSE OSAÜHING) mäeeraldisele ja selle teenindusmaale on märgitud taastuvenergeetika maa-ala. Seletuskirja peatüki 5.17 <i>Taastuvenergeetika maa-ala (TE)</i> kohaselt on taastuvenergeetika maa-ala ette nähtud eelkõige päikeseelektrijaamade kavandamiseks. Alale üldjuhul ei kavandata hooneid. Seletuskirjas on peatükis 5.11 <i>Mäetööstuse maa-ala (TM)</i> kirjeldatud (tsiteerin): „Mäetööstusmaadena on planeeringusse kantud kehtivate kaevandamislubadega mäeeraldised ja nende teenindusmaad“. Palume kehtivate lubadega mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele märkida mäetööstuse maa-ala ning eemaldada nimetatud aladelt muud ehitusõigust lubavad juhtotstarbed. Palume üldplaneeringus kirjeldada, et kehtivate kaevandamislubadega mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele on võimalik taastuvenergeetika ehitisi ehitada vaid loa omaja nõusolekul, et selgitada võimalused rajada taastuvenergeetika ehitisi kohtadesse, kus ehitised ei halvenda maavarale juurdepääsu ega maavara kaevandamisväärsuse osas olemasolevat olukorda. 5. Seletuskirja peatükis 4.3 <i>Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud</i> on detailplaneeringu koostamise ühe juhuna märgitud (tsiteerin): „potentsiaalselt tuuleenergeetika arendamiseks sobiva ala kasutusele võtmine muul otstarbel (arendustegevusel), välja arvatud päikesepeakide kavandamine“. Palume täpsustada, et muu otstarbe (arendustegevuse) alla ei kuulu kaevandamine, kuna kaevandamise alustamine ei nõua ühegi õigusakti järgi detailplaneeringu koostamist. Hetkel viitab sõnastus ka kaevandamise alustamise korral igakordsele detailplaneeringu koostamise kohustusele, mis on vastuolus MaaPS §-ga 14 halvendades maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda. 6. Seletuskirja peatükis 5.11 <i>Mäetööstuse maa-ala (TM)</i> on üldiste kasutus ja ehitustingimuste all märgitud (tsiteerin): „Maardlate	4. Kehtivate kaevandamislubadega mäeeraldiste ja teenindusmaade seisu uuendatakse. Kuid taastuvenergeetika (TE) maa-ala välja arvamine ei ole vajalik. Seletuskirja ptk 5.17 täiendatakse, et Maavarade maardla alale taastuvenergeetika ehitamiseks loa andmine toimub maapõueseaduses sätestatud korras. 5. Ettepanekuga arvestatakse. 6. Selguse huvides täpsustame seletuskirja ptk 5.11 punkti 2 sõnastust, “igakordselt on vajalik kaaluda, kas tee kandevõime vajab tugevdamist”.
--	---	---

	kasutuselevõtul tuleb kavandada ligipääsuteed, mis vastavad mäeeraldise kasutamisega kaasnevale liikluskoormusele. Vajadusel tuleb kavandada olemasolevate teede (sh riigimaanteed) kandevõime tugevdamine ja muuta teed tolmuwabaks“. Märkime, et praegune sõnastus ei ole igakordset vajaduse kaalumist tähistav, vaid on väljendatud igakordse kohustusena ilma asjaolusid kaalumata. Kuna tee ehituse nõue kaevandamisloa taotlejale võib olenevalt maavarast ja selle asukohast olla ebaproportsionaalselt kulukas, on selle nõude igakordne seadmine takistuseks maavarale juurdepääsule, mistõttu see nõue on vastuolus MaaPS § 14. Vajaduse ja asjaolude kaalumisel on vajalik kõiki rasketranspordi kasutajaid kohelda võrdselt. 7. Murru katastriüksuse (tunnus 43701:001:0167) alale on märgitud Lüganuse Purtse väärtuslik maastik. Murru kinnistul asub Lüganuse lubjakivimaardla (maavarade registri registrikaart nr 788). Lüganuse lubjakivimaardla alal on OÜ Kaltsiumkarbonaat väljendanud konkreetset kaevandamishuvi lähemas tulevikus. Väärtuslikku maastikku sellele alale varem ei ole määratud, tegu on uue nähtusega avalikule väljapanekule suunatud üldplaneeringu eelnõus. Väärtuslikust maastikust tulenevad maardla ala kasutamisele lisatingimused, mida ilma väärtusliku maastikuta aladele ei määrata. Tagamaks, et maavarale juurdepääsu osas olukord ei halvene võrreldes olemasoleva olukorraga, palume üldplaneeringus Lüganuse lubjakivimaardla ala le väärtuslikku maastikku mitte laiendada. --- Maa-amet nõustub ajavahemikul 24.07.2023-25.08.2023 avalikul väljapanekul olnud Lüganuse valla üldplaneeringu lahendusega tingimusel, et täpsustatakse ja täiendatakse planeeringu dokumente	Selgitame, et senine sõnastus „vajadusel“ ei tähista igakordset kohustust tee kandevõime tugevdamiseks, vaid tee kandevõime tugevdamise vajaduse väljaselgitamist. Tee kandevõime tugevdamise kohustus (kui see osutub analüüsimisel vajalikuks) ei ole takistuseks maavarale juurdepääsule, kuna ei ole otseselt puutumuses maardlaga. Vastuolu MaaPS § 14-ga puudub. 7. Tegemist ei ole uue nähtusega. Lüganuse-Purtse väärtuslik maastik oli esmakordselt määratud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (2003). Väärtuslikuks maastikuks on Lüganuse-Purtse piirkond määratud ka Ida-Viru maakonnaplaneeringuga 2030+ (2016). Kehtiv maakonnaplaneering on valla üldplaneeringu koostamise aluseks. Lüganuse-Purtse piirkond on mitmepalgeline maastikukompleks, kus suhteliselt väiksele alale on koondunud silmapaistvad kultuurilis-ajaloolised ning looduslikud väärtobjektid. Väärtuslik maastik kattub suures ulatuses ka
--	---	---

		vastavalt eeltoodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu ja kaevandamisväärsuse osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § 14. Maavarale juurdepääs halveneb, kui üldplaneeringuga seatakse kaevandamist piiravaid tingimusi, mille järgi toimides pole võimalik maavara kaevandada, näiteks kui kaevandamisloa omaja ei saa realiseerida kaevandamisloaga antud õigusi või kui kaevandamine muutub piiravate tingimuste tõttu märkimisväärselt keerulisemaks võrreldes olemasoleva olukorraga. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega ning edastada üldplaneering peale täpsustuste ja täienduste tegemist kooskõlastamiseks Maa-ametile. Reformimata riigimaade ja maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.	arheoloogiatundlike aladega, kus juba avastatud leidude (nii mälestiste kui kaitsestaatuseta objektide) rohkuse tõttu võib eeldada täiendava arheoloogiapärandi paiknemist kultuurkihis. Murru kinnistu asub väärtusliku maastiku edelaosas ja mitte servaalal. Kinnistu väärtuslikust maastikust nõ “välja lõikamine” ei ole põhjendatud ja vajalik. Maavarale juurdepääs ja kaevandamisväärsus ei halvene. Kaevandamisloale eelnevalt tuleb kaaluda kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele ja leida leevendusmeetmed. Murru kinnistuga seoses üldplaneeringus muudatusi ei kavandata. Rõhutame, et vajadusel tee kandevõime tugevdamine ning kaevandamisega kaasnevate mõjude eelnev kaalumine ja leevendusmeetmete rakendamine ei ole kaevandamist piirav tingimus. Tegemist on meetmete/tingimustega, mis tagab kvaliteetse elu- ja ettevõtluskeskkonna ja kohalike väärtuste säilimise. Maavara kaevandamist seatud tingimused ei takista. Selguse huvides täpsustame seletuskirja 5.11 punkti 2 sõnastust, et “igakordselt on vajalik kaaluda, kas tee kandevõime vajab tugevdamist”.
20	Eraisik 24.08.2023 6-1/3-241	Lähtudes planeerimisseaduse § 74 lõikest 5 ja § 75 lg 1 punktist 26 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 2 ¹ , §	PlanS ei anna võimalust ÜP-ga määrata KMH kohustust. Nõuded, mida peab järgima KMH algamisel, määrab keskkonnamõju hindamise ja

		6 lg 1 punktist 34 ja § 31 punktist 1, teen koostamisel olevasse Lüganuse valla üldplaneeringusse alljärgnevad ettepanekud: 1. Määrata Lüganuse valla üldplaneeringus kõik alad, kus planeeritakse pealmaakaevandamist, keskkonnamõtjude hindamise kohustusega aladeks olenemata nende suurusest ja asukohast. Kehtestada nõue, et pealmaakaevandamine ei ole lubatud lähemal kui 3 km lähimast elamust. Ettepaneku eesmärgiks on vähendada tulevikus teravaid vastasseise arendajate ja kohalike elanike vahel.	keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS). Vastavalt KeHJS-ele keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse tegevusluba (keskkonnaluba keskkonnaseadustiku üldosa seaduse tähenduses).
21	Foreko OÜ 24.08.2023 6-1/3-242	Foreko OÜ hinnangul ei ole Lüganuse valla üldplaneering (edaspidi ÜP) metsamajandamise piirangute osas üheselt arusaadav ning vajab täpsustamist. Sellest tulenevalt teeb Foreko OÜ ettepaneku muuta ja täiendada ÜP järgnevalt: 1. Tuua selgelt välja, kas ja millistel alustel määratakse eraomandis olev kinnistu puhke- ja virgestuse maa-alaks (edaspidi PV-ala) või haljasala ja parkmetsa maa-alaks (edaspidi HP-ala). ÜP ei välista, et PV- või HP-ala võib asuda ka eramaal. Kuivõrd eraomandis oleva metsa määratlemisega PV- või HP-alana kaasnevad ÜP kohaselt teatavad metsamajandamise piirangud, peab olema üheselt selge ja arusaadav, kas ja millistel tingimustel on võimalik eraomandis olevat metsa määratleda PV- või HP-alana.	1. Selgitame, et PV ja HP juhtotstarbega aladel linnades ja alevikes raie kohaliku omavalitsusega kooskõlastamise määramisel tugineti MS § 42 lõikele 3, seda ka alevikele laiendades. Nii nagu linnad on ka alevikud linnalise iseloomuga alad, kus on oluline kvaliteetsete rohealade olemasolu. PV ja HP juhtotstarbega alad linnades ja alevikes on rohealad metsaseaduse mõistes. Nendel aladel ei tohi kasvavat metsa raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta. Üldplaneering strateegilise arengudokumendina, mis suunab valla ruumilist arengut ja ehitustegevust vastavalt ruumiliste arengu põhimõtetele ja vajadustele, ei lähtu kinnistupõhisest lähenemisest. PV ja HP alade määramise eesmärk on tagada valla erinevates asulates head elutingimused, piisav puhke- ja rohealade olemasolu (seda just linnades ja alevikes) elukoha lähedal. Kui maaomanik puhekala oma kinnistule ei soovi, tuleb sellest konkreetselt teada anda ning koostöös lahendust korregeeritakse. Käesolevaga ei ole

		2. Tuua selgelt välja, kas ja millistel alustel määratakse eraomandis olev mets kaitsehaljastuse maa-alaks (edaspidi HK-ala). Kuna ÜP ei välista eraomandis oleva metsa määratlemist HK-alana, tuleb ÜP-s välja tuua, et sellega kaasnevate metsamajandamise piirangute kehtestamiseks on vajalik maaomaniku nõusolek. Vastav nõue tuleneb metsaseaduse (MS) §-st 23¹, mille kohaselt võib planeeringuga asula kaitsmise eesmärgil seada metsamajandamisele tingimusi üksnes kokkuleppel maaomanikuga ja seoses uuendusraie raieliigiga ning lageraie langi suuruse ja raievanusega. Seega eeldab ÜP tingimus, mille kohaselt ei ole HK-alal lageraie lubatud iga HK-alale jääva erametsa omaniku nõusolekut. Vastasel juhul on see tingimus MS §-st 23¹ tulenevalt õigusvastane. 3. Sõnastada üldtingimused roheline võrgustiku alal selgelt ja üheselt arusaadavalt. ÜP kohaselt tuleb roheline võrgustiku tugevdamiseks säilitada põllumaade vahel paiknevad metsaga kaetud alad (lk 59). Arusaamatuks jääb, milliseid alasid (nt ala suurus, kaugus metsast, põllumaade vaheline maksimaalne kaugus üksteisest, et nende vahele jääv mets oleks käsitletav põllumaade vahele jääva metsana ÜP tähenduses) täpsemalt silmas peetakse. Samuti ei ole selge, mida tähendab metsaga kaetud alade säilitamine – nt, kas säilitamise nõue on täidetud ka juhul, kui mets peale	üldplaneeringus puhke- ja virgestusaladena määratud maaüksuste osas vastusseisukohti esitatud. määratud maaüksuste osas vastusseisukohti esitatud. 2. Üldplaneeringuga on määratud kaitsehaljastuse maa-alad tulenevalt tootmise ja liiklusega kaasneda võivast õhusaastest, müra või eesmärgist tundlike alasid kaitsta tuule mõjude eest. Üldplaneeringuga on eramaadele HK määratud Püssi linnas Männiku teeäärsete elamute kaitseks tootmisega kaasnevate mõjude ees. Männiku teest lõunapool on Männiku tee 16 kinnistul tootmisteggevust lubatud laiendada, HK säilitab haljaspuhvri elamute ja tootmisterritooriumi vahel. Antud juhul ei ole raieteggevuseks üldplaneeringuga piiranguid seatud ka HK maa-alal. 3. Eesmärk on roheline võrgustiku tugevdamiseks säilitada põllumaade vahel paiknevad metsatukad metsamaana. Sõnastust täpsustatakse.
--	--	--	---

	raiet uuendatakse. Seega ei ole hetkel võimalik hinnata, kas ja kui ulatuslikke piiranguid selline tingimus erametsaomanikele tähendab. 4. Lisada ÜP-le põhjendused erametsa majandamisele seatavate piirangute õigusliku aluse ja kehtiva seadusega kooskõla kohta. ÜP kehtestab HP-ala üldise kasutus- ja ehitustingimuse, et <i>linnades ja alevikes tuleb metsaga kaetud haljasaladel kooskõlastada raiete teostamine omavalitsusega</i> (lk 37). Lisaks näeb ÜP ette, et <i>Kiviõli ja Püssi linna ning Sonda aleviku haljasala- ja parkmetsamaadel ning puhke- ja virgestusmaadel, mis on kaetud metsaga, tuleb raie kooskõlastada omavalitsusega. Antud aladel ei ole soovitatav läbi viia lageraiet, mis muudab asustusüksuse haljasalade olemust</i> (lk 59). Seega sõltub PV- ja HP-alale jääva metsa majandamine otseselt kohaliku omavalitsuse otsusest, mis võib osutada metsaomaniku huve oluliselt piiravaks. Veelgi enam, metsaseaduse (MS) § 42 lg 3 kohaselt ei tohi ilma kohaliku omavalitsuse nõusolekuta raiuda vaid planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa. Kuna ÜP nõuab kohaliku omavalitsuse nõusolekut raieks ka alevikes, on ÜP-ga kehtestatavad raiepiirangud rangemad metsaseadusega sätestatud piirangutest. Lisaks võib ÜP kohaselt olla piiratud raie roheline võrgustikku põllumaade vahel paiknevate metsaga kaetud aladel (vt p 3). Kõik need piirangud peavad planeerimisseaduse (PlanS) § 10 lg-st 1 tulenevalt tasakaalustama erinevaid huve ning PlanS § 1 lg-st 3 ja haldusmenetluse seaduse (HMS) § 3 lg-st 2 tulenevalt olema kohased, vajalikud ning proportsionaalsed seatud eesmärgi suhtes. Hetkel ei nähtu ÜP-st põhjendusi selle kohta, kas ja kuidas seatud piirangud eeltoodud nõuetele vastavad. 5. Lisada ÜP-sse selgitus, kas on hinnatud erametsa majandamisele seatavate piirangutega kaasnevat mõju maaomanikele ning kaalutud kulu või kahju kompenseerimise vajadust.	4. Selgitame, et PV ja HP juhtotstarbega aladel linnades ja alevikes raie kohaliku omavalitsusega kooskõlastamise määramisel tugineti MS § 42 lõikele 3, seda ka alevikele laiendades. PV ja HP juhtotstarbega aladel (mis on rohealad metsaseaduse mõistes) linnades ja alevikes ei tohi kasvavat metsa raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta. Täiendavaid kitsendusi ei seata. 5. Vastavaid hinnanguid ei ole koostatud, kuna erametsade majandamiseks ei seata piiranguid, mis tooks kaasa olulisel määral kulu või kahju. PV ja HP aladel
--	--	--

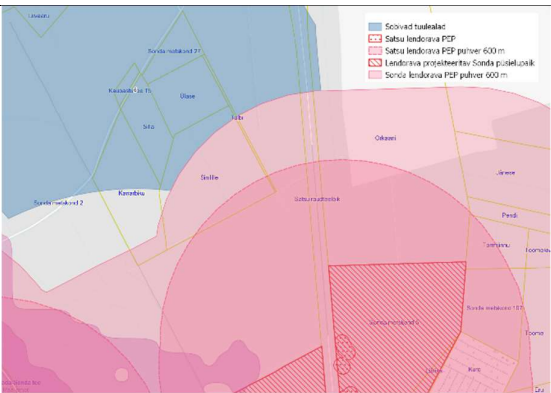
		Näiteks kompenseeritakse maaeluministri 23.12.2022 määrusega nr 78 „Perioodi 2023–2027 Natura 2000 erametsades elurikkuse soodustamise toetus“ looduskaitseaduse alusel kehtestatud piiranguid metsa majandamisele nendes metsades, kus majandamine on tugevasti pärsitud (peamiselt tähendab see lageraiete keeldu) kompensatsiooniga 134 eurot/ha ning leebemate piirangute korral kuni 60 eur/ha aastas. Ka on Riigikohus kohaliku omavalitsuse poolt seatud raiepiirangute kohta leidnud, et need võivad riivata omandipõhiõigust intensiivselt, kuna võivad välistada kinnistul paikneva metsa majandamise täielikult või ulatuslikult (nt lageraiet välistava kaitsevööndi kehtestamisel). Arvestades riive intensiivsust ja iseloomu, võib sellisel juhul olla kohaseks meetmeks kohaliku omavalitsuse kasuks sundvalduse seadmine. /.../ Sundvalduse seadmisel tuleb kinnisasja omanikule maksta tasu (KAHOS § 39 lõige 5). Seejuures peab omavalitsusüksus hindama sundvalduse seadmise vajadust juba planeerimismenetluses.¹⁸ Palume Lüganuse valla üldplaneeringu edasises menetluses ülaltooduga arvestada ning ÜP-sse vajalikud muudatused teha.	üldplaneering kooskõlastamisele lisaks täiendavaid kitsendusi ei määra.
22	Adepte Group OÜ Varja Windfarm OÜ 24.08.2023 6-1/3-243	23. augustil 2023 esitas OÜ Adepte Group oma seisukohad avalikul väljapanekul oleva Lüganuse valla üldplaneeringu kohta. Käesolevaga palun lisaks varasemas kirjas esitatud muudatusettepanekutele teha üldplaneeringus järgmine muudatus: - lisada üldplaneeringu maakasutuskaardile ettepanek määrata kirja lisaks oleval joonisel punasega märgitud erateed avalikuks kasutamiseks. Selgitus: Üldplaneeringu seletuskirja alapeatükis 6.4.2. on selgitatud, et üldplaneeringuga tehakse ettepanekud määrata erateed avalikuks kasutamiseks. Nimetatud ettepanekud on kantud maakasutuskaardile. Alapeatükis 6.4.2. on nimetatud ka eratee avalikuks kasutamiseks	Ettepanekuga ei arvestata. Juurdepääsuteed kasutuses olevate hoonetega maaüksustele on juba avalikud teed, vt https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/teeregister Varja oru uudismaa tee, Naisteoja uudismaa tee, Voorepere uudismaa tee, Varja uudismaa tee avalikuks määramine ei ole avalikes huvides vajalik. Vastavad teed ei ole vastavalt välja ehitatud, teenindavad erahuvi ja kohalik omavalitsus ei saa kanda nende rekonstrueerimise (välja ehitamise) ja hooldamise kulusid.

¹⁸ Riigikohtu 06.12.2022 otsus nr 5-22-5, p-d 58–60.

		määramise kriteeriumid. Kõnealused erateed läbivad mitmeid erinevatele isikutele kuuluvaid ja/või asjaõigustega koormatud kinnistuid, millele on üldplaneeringu elluviimise korral vajalik aastaringne juurdepääs. Seetõttu leiame, et nende teede avalikuks kasutamiseks määramine on kooskõlas üldplaneeringu alapeatükis 6.4.2. esitatud kriteeriumidega. 	
23	Enefit Power AS 24.08.2023 NJ-TOO-2/18-3	Edastasite Enefit Power AS-le 06.07.2023 kiri nr 6-1/3-218 teavituse Lügane valla üldplaneeringu täiendava avaliku väljaaneku ja avaliku arutelu kohta, milles palute tutvuda tehtud muudatustega ning saata kirjalikud ettepanekud hiljemalt 25.08.2023. Olles tutvunud avalikustatud Lügane valla üldplaneeringuga (ÜP) esitame järgnevad seisukohad ning arvamused: 1. Juhime planeeringu koostaja tähelepanu, et Enefit Power AS on oma 04.08.2022 nr NJ-TOO-2/637-2 kirja punktis 1 edastanud seisukoha, mis puudutab Ojamaa-Ereda tööstusterritooriumide vahelist kaevandustaristut. Koostatava Lügane valla üldplaneeringu seletuskirja lk 73 punktis 6.4.6 <i>Ida-Viru maakonnaplaneeringu joonehitise teemaplaneeringuga on kavandatud Rääsa-Ojamaa lintkonveier. Vajalik on ka Ojamaa-</i>	1. Ettepanekuga ei arvestata. Jääme seisukoha juurde, et trassi kavandamine toimub eraldiseisva planeeringuga, kuna ettepanek puudutab Lügane valda väga väikeses ulatuses.

		<i>Ereda tööstusterritooriumide vahelise kaevandustaristu loomine (kulgeb eeldatavalt osaliselt läbi Lüganuse valla), antud trassi kavandamine toimub läbi eraldiseisva planeeringu.</i> Märgime, et koostatava üldplaneeringu maakasutusplaanil eelnimetatud perspektiivset Ojamaa–Ereda lintkonveieri logistikakoridori endiselt kajastatud ei ole. Palume teil üldplaneeringu joonistel perspektiivne logistikakoridor kajastada. Materjalid (joonised) logistikakoridoride kohta oleme edastanud 25.03.2021 e-kirjaga Lüganuse Vallavalitsusele (sven.otsmaa@lyganuse.ee). 2. Koostatavas Lüganuse valla üldplaneeringu seletuskirja lk 36 punkt 5.11 Mäetööstuse maa-ala (TM) Üldised kasutus ja ehitustingimused punkt 4 <i>Maardla maa-alale on lubatud kavandada ajutisi ehitisi tähtajaga kuni 7 aastat kasutusloa väljastamisest. Tähtaja saabudes tuleb ehitis lammutada. Tähtajalise ehitise rajamiseks maardla alale on vajalik MaaPS kohane kooskõlastus või luba.</i> Kaevandustegevuseks vajalike ajutiste ehitiste nt surfide vajalikkus on sõltuvuses kaevandustegevuse ning kaevandamisloaga. Täna planeeritavate surfide eluiga jääb vahemikku 15 – 20 aastat. Peale tähtaja möödumist surf suletakse ja rajatis likvideeritakse. Teeme ettepaneku pikendada konkreetsetes punktis välja toodud ajutise ehitise tähtaega kuni 20 aastat kasutusloa väljastamisest.	2. Kaaludes esitatud ettepanekut ja arvestades muutusi õigusruumis ajutise ehitise tähtaega üldplaneeringuga ei kehtestata. Seletuskirja ptk 5.11 p 4 täpsustatakse järgmiselt: „Maardla alale on lubatud kavandada ajutisi ehitisi vastavalt maapõueseadusele. Tähtajalise ehitise rajamiseks maardla alale on vajalik maapõueseaduse kohane kooskõlastus või luba“.
24	Vestman Solar OÜ, Metsamaa- halduse AS, Põlluvara AS 25.08.2023	1. Palume Vallavalitsusel täiendavalt kaaluda tuuleparkide arendamiseks sobivate alade tingimusi lähtudes vajadusest ja otstarbekusest täpsustada alade piire ja tuulikute paigutuse võimalusi detailplaneeringute käigus (kas konkreetsete piiravate objektide muudatuste, uuringutulemustest lähtuvalt vms). Peame oluliseks, et tuuliku oleks võimalik paigutada vajadusel ka nii, et tuuliku laba projektsioon maapinnale ületaks	1. Lüganuse vald on vastavasisulist ettepanekut korduvalt kaalunud. Jääme varem esitatud seisukoha juurde - tuulik ei koosne üksnes tornist vaid tuuliku vundament, torn ning generaator koos tiivikuga moodustavad lahutamatu ja funktsionaalselt seotud tervikliku ehitise. Seega tingimused kehtivad

	üldplaneeringuga määratud ala piiri, samas veendudes, et sellega ei kaasneks ebasoodsad mõjud elanikele ja elustikule. 2. Viidates ka meie varasemale kirjale (22.02.23) palume täiendavalt kaaluda tuuleenergeetika arendamisvõimalusi Nahapõllu kinnistul (75101:003:0142). Kinnistule varasemalt kohaldunud ala nr 15 on kustutatud planeeringust ja KSH kujunemisloos ptk-s on kirjas: <i>Eemaldati alast nr 15 osa, mis kattub Kiviõli olemasoleva ja kavandatava tööstusjäätmete prügilaga</i>. Samas on juures oleval skeemil näha, et kogu ala on kustutatud, mitte osa. Peame põhjendamatuks Nahapõllu kinnistu väljaarvamist sobivate alade hulgast, kuna sellele ei laiene ükski väljatoodud välistav kriteerium. Lisaks kinnitab kinnistu selle osa sobivust asumine riigi poolt võimalikult eelisarendataval tuulealal. 3. Veel palume laiendada tuuleenergeetika ala nr. 6 kagu suunas, kinnistule Sinilille 75101:001:0008, mis võimaldaks planeerida ühe lisa elektrituuliku. Meie andmetel puudub sellel alal tuuleenergeetika arendamist välistavad piirangud, mida saame tõestada ka detailplaneeringu käigus läbi viidavate uuringutega. Ala sobivust kinnitab Keskkonnaagentuuri analüüs „Tuuleenergeetika arendamist piiravate kitsenduste kaardistamine ning vabade alade tuvastamine“ ning ka Keskkonnaministeeriumi tellitud Eesti Ornitoloogiaühingu eksperttöö „Üle-eestiline maismaalinnustiku analüüs“. Energiajulgeoleku ja Eesti Vabariigi kliimaeesmärkide saavutamiseks peame oluliseks, et kavandatavad tuuleenergeetika alad oleksid võimalikult ulatuslikud ja eesmärgipärased.	tuulikule kui funktsionaalselt seotud terviklikule ehitisele, st ka tiivikule. 2. Põhimõtteliselt sobivate alade leidmisel on analüüsis arvestanud veekogude ja nende ehituskeeluvöönditega, kuna vastavalt LKS-le on ehituskeeluvööndisse uute ehitiste rajamine keelatud. Eeltoodust tulenevalt ala, mida vooluveekogu läbib, ehituskeeluvööndist tulenevalt jaguneb väiksemateks aladeks. Ala nr 15, mis moodustus uuemõisa ojast idapool, kattus osaliselt olemasoleva ja kavandatava tööstusjäätmete prügilaga, mistõttu kattuv osa alast eemaldati. Järele jäi ala, kuhu kahte tuulikut ehk tuuleparki ei oleks võimalik paigutada (alad alla 200x700 m). Eeltoodust tulenevalt jäi ala 15 põhimõtteliselt sobivate alade hulgast välja. 3. Ettepanekuga ei arvestata. Sinilille on suures ulatuses hõlmatud lendorava püsielupaikade 600 m puhvriga (vastavalt KeA poolt esitatud puhvritele), mistõttu ei olnud see ORME ala sisse hõlmatud.
--	---	---

			 Samas selgitame, et Keskkonnaamet oma 22.08.2023 kirjas viitab EOÜ üle-eestilise maismaalinnustiku analüüsi tsoon 2 puhveraladega arvestamise vajadusele, seda eeskätt seoses Natura linnualadele ja nende kaitse-eesmärkidele avalduva võimaliku mõjuga. Analüüsisime tsoon 2 kavandatavatele tuulealadele ulatuvaid puhvreid ning leiame, et põhjendatud on tuulealade vähendamine osades asukohtades. Eeskätt on oluline Muraka linnuala ja sealse metsiseasurkonna soodsa seisundi säilitamiseks metsise funktsionaalse elupaiga sidususe säilitamine ka väljapool linnuala. Sellest tulenevalt arvestame metsise tsoon 2 puhvriga ning korrigeerime tuulealasid. See aitab laiemalt piirkonnas tagada metsise elupaikade vahelist sidusust (Kaasiksoo-Lümatu-Nüri-Kuresoo mängude ja neist edelasse jäävate mängude tervik) ja läbi selle hoitakse ära võimalik tuulearendustest tulenev kaudne mõju läbi asurkonna üldise seisundi halvenemise ka Muraka
--	--	--	---

			linnualale. Lisaks aitab selliselt korrigeeritud lahendus tagada ka teiste Muraka linnualal kaitstavate metsakanaliste (teder, laanepüü) soodsa seisundi. Korrigeeritud lahenduse kohaselt lähevad ÜP lahendusest välja tuulealad nr 1, 4, 6, 7, 16, 18 ja 62. Kui soovitakse nendes piirkondades tuuleparke rajada, tule algtada eriplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindamise käigus täpsustada uuringute vajadus ja läbi viia vajalikud uuringud. Ülejäänud tsoon 2 puhvrid, mis ulatuvad tuulealadele, ei hõlma nii kriitilisi asukohti ja liike ega oma seotust Natura aladega, mistõttu nende osas ei ole vältimatult vajalik ÜP-s tuule-alasid vähendada. Nendes asukohtades on võimalik tuulepargi arenduse järgmistes etappides selgitada uuringutega täpne ala kasutus lindude poolt ja vastavalt uuringu tulemusele kujundada sobiv arenduse maht, paigutus jm.
25	Saka Era OÜ, Narlex Advokaadi-büroo 25.08.2023 6-1/3-246	Käesolevaga esitab Saka Era OÜ seisukoha Lüganuse valla üldplaneeringu kohta väljapanekul (27.07.23/25.08.23), lisaks juba varasematele seisukohtadele. 1. Üldplaneeringu menetluses on koostatud Tuuleenergeetika arendamiseks sobivate alade uuring. Vastavalt üldplaneeringu seletuskirjale on üldplaneeringu protsessi kaudu läbi viidud tuulepargi kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukohavalik (lk 81). 2. Seletuskirjas on märgitud, et detailplaneeringutega võib ORME ala piiri <u>täpsustada</u> (lk 82, lk 84 p 13). „Täpsustama“ tähendab eesti keeles täpsemaks tegema. Piiri täpsustamise mõte jääb seletuskirja kontekstis	2. Täpsustamiseks loetakse ORME ala kujunemise aluskriteeriumi kadumist (nt puhvrit põhjustav kaitsealune elupaik või elamu).

	ebaselgeks ning vajab konkretiseerimist. Tegemist ei saa kindlasti olla piiri muutmisega („muutmine“ tähendab eesti keeles teistsuguseks tegema). Kui mingiski osas on tegemist piiri muutmisega, siis peaks õiguslikult olema vajalik planeeringu muutmise menetlus. 3. Seletuskirjas on kirjas, et eluhoonetest ja ühiskondlikest hoonetest välistav ala on 1000 m, kokkuleppel hoonest 750 m (lk 82). 1000 m piir on läbivalt Eesti uuringutes ja planeeringutes. Selle vähendamine, isegi kokkuleppel ei ole kohane, kuna mõjutab tervist (sh tekib segadus, kes peaks olema muutmisel kaasatud, kuna väiksem vahemaa mõjutab ümbruskonnas ka teisi piirkondi). Lisaks tuleb arvestada, et tuulikute kõrgused ja võimsused on käesoleval ajal palju suuremad, kui varasemalt piiride-ohutusuringute tegemise aeg. Sealhulgas, peaks puhver olema määratletud kinnistust, mitte vaid hoonest, kuna isikul on ka elamut ümbritseval õuealal õigus viibida keskkonnas, kus müra või muud häired ei esineks. Sealjuures on oluline, et kavandatavad tuulikud jääksid uuringuga määratud tuuleenergeetika ala piiridesse. 4. Tuulikute vahekaugust ei peaks saama mõjutada vaid arendaja/omaniku kokkuleppel (lk 83 8), vaid see peaks lähtuma ikkagi turvalisusest ja mõjudes, kuna tuulikute vahekaugused tekitavad mõjutusi ümbruskonnale (sh õhu liikumised ja tekkivad tuulekoridorid). Sealhulgas tuleks arvestada ümbruskonda ja erinevate tuuleparkide võimalikke alasid kogumis. 5. Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et Lüganuse valla üldplaneeringu kehtestamisega muutub kehtetuks Lüganuse valla olulise ruumilise mõjuga objekti („Varja“ tuulikupargi) asukohavaliku üldplaneeringu teemaplaneering. Antud väide on üldplaneeringu seletuskirjas vale, kuna juriidiliselt <u>ei ole nimetatud teemaplaneering kehtiv</u> ega ole enam kehtiva üldplaneeringu osa.	3. Puhvri määramine kinnistust ei ole rakendatav. Elamust kuni 750 m kaugusele hoonest võib tuuliku paigutada juhul, kui hoone aluse maa omanikuga on saavutatud kokkulepe ning kõik keskkonnanõuded on täidetud, sh arvestades kumulatiivset mõju ja tuuleparkide rajamist välistavaid kriteeriumeid. 4. selgitame, et kokkulepe tähistaks arendajate nõusolekut kaaluda tuulikute paigutamist väiksema vahemaaga. Tuulikute püstitamiseks tuleb koostada detailplaneering ja läbi viia KSH eelhindamine (täpsustub ka uuringute vajadus). Olemasoleva ja kavandatava tuuliku vahekaugust saab vähendada, kui keskkonnatingimused seda lubavad. 5. - 14. Jääme senise seisukoha juurde. Teemaplaneering on kehtiv ja kaotab kehtivuse uue üldplaneeringu kehtestamisega. HMS § 53 lg 1 p1 kohaldub, kui haldusakti kõrvaltingimus haldusakti kehtivusaja piiramise kohta on esitatud kehtestamise otsuses. Varja tuulepargi kehtestamise otsuses kõrvaltingimust ei ole.
--	--	--

	6. Lügänuſe valla olulise ruumilise mõjuga objekti („Varja“ tuulikupargi) asukohavaliku teemaplaneering kehtestati Lügänuſe Vallavolikogu 29.03.2012 otsusega nr 99 (edaspidi 2012 Teemaplaneering). Nimetatud Teemaplaneering oli kehtestatud tähtajalisena, <u>kehtis kuni 31.12.2016</u> (Teemaplaneeringu seletuskirja p 2.16). <u>Juriidiliselt on selge, et 2012 Teemaplaneeringu kehtivusaeg on lõppenud.</u> 7. Haldusmenetluse seadusega on antud kohalikule omavalitsusele võimalus märkida tingimusena teemaplaneeringusse tähtaeg (HMS § 53 lg 1 p 1). PlanS § 3 lg 2 järgi planeering koosneb planeerimise tulemusena valminud seletuskirjast ja joonistest, mis täiendavad üksteist ja moodustavad ühtse terviku. Kuna 2012 Teemaplaneeringujärgset tuulepargi ehitamist ei alustatud märgitud tähtajaks, kaotas üldplaneeringut täpsustav 2012 Teemaplaneeringu kehtivuse. 8. Tähtaeg ei sattunud Varja tuulikupargi 2012 Teemaplaneeringusse juhuslikult, vaid see oli selgelt menetluses kaalutletud otsus, mis oli reguleeritud eraldi peatükiga. 9. Valla viidatud EhSRS § 2 ei ole planeeringus sätestatud ajalise kehtivuse kontekstis juriidiliselt oluline. EhSRS säte räägib peale uue seaduse jõustumist kehtivatest planeeringutest, et need jäävad kehtima seaduse jõustumisel. Peale uue seaduse jõustumist jäigi 2012 Teeplaneering kehtima olemasoleval kujul, st. koos planeeringus sätestatud tähtajaga. 10. Samuti ei muuda juriidiliselt 2012 Teemaplaneeringu ajalist kehtivust asjaolu, et Lügänuſe Vallavolikogu 24.04.2014 otsusega nr 62 oli üldplaneering tunnistanud kehtivaks olemasoleval kujul valdade liitumise käigus. Eelpool toodud otsuse tegemise ajal 2014.aastal oli 2012 Teemaplaneering veel kehtiv. Kuid Teemaplaneering (sh sellest tulenevad	
--	--	--

	õigused) sai eksisteerida vaid seal sätestatud tähtajaga 31.12.2016. Seda tähtaega ei muudetud ning keegi ei vaidlustanud selle tähtaja seadmist. 11. Samuti pole juriidiliselt korrektne valla väide, et kuna uut teemaplaneeringut ei ole, siis 2012 Teemaplaneering on kehtiv. PlanS (29.03.2012) § 24 lg-le 6 sätestas, et planeeringu kehtestamisega muutub kehtetuks sellele maa-alale varem kehtestatud planeering. Selle sätte mõte on selgelt see, et kui kehtestatakse uus planeering, siis loomulikult eelmine planeering muutub kehtetuks (s.t ei jää kehtima kaks ühte liiki planeeringut). See ei mõjuta aga kuidagi 2012 Teeplaneeringut, millele oli juba sätestatud kehtivusaeg. 12. Juriidiliselt korrektne ei ole valla väide, et kuna 2012 Teemaplaneeringu kehtestamise otsuse tekst ise ei sätestanud tähtaega, siis 2012 Teemaplaneeringul ei olnudki tähtaega. HMS võimaldab haldusakti kehtivusaega piirata kindlaksmääratud tähtpäevast (HMS § 53 lg 1 p 1). Valla otsusega kehtestati 2012 Teeplaneeringu dokument koos tähtajaga, PlanS § 3 lg 2 järgi <u>planeering koosneb planeerimise tulemusena valminud seletuskirjast ja joonistest, mis täiendavad üksteist ja moodustavad ühtse terviku</u>. Teemaplaneeringu kehtivuse tähtaega ei muudetud. Planeeringu kehtestamise otsus ei pea sisaldama tähtaega, kui see on määratud otsusega kehtestatud Teemaplaneeringu dokumendis. Kuna 2012 Teemaplaneeringu kehtivusaeg on lõppenud, on lõppenud juriidiliselt ka kehtestamise otsuse mõju, seda ei peagi kehtetuks tunnistama. Sama põhimõtte sätestab PlanS § 122 lg 4. 13. Juriidiliselt ei oma tuulepargi 2012 Teeplaneeringu kontekstis tähtsust ka valla väide, et üldplaneeringu saab kehtetuks tunnistada koos uue planeeringu koostamisega. Teemaplaneering vaid täiendas üldplaneeringut. Valla viidatud PlanS § 93 lg 2 räägib teeplaneeringust, mis seaduses ei kattu varasema teemaplaneeringu sisuga. Varasem tuulepargi Teemaplaneering oli eri liiki planeering konkreetse lahenduse jaoks - olulise ruumilise mõjuga objekti asukoha valiku planeering	
--	---	--

		(eriplaneering), mille kehtivuse lõppemiseks ei pea koostama uut planeeringut. <u>PlanS § 122 lg 4 sätestab üheselt, et eriplaneering kaotab kehtivuse, kui planeeringut ei ole asutud ellu viima viie aasta möödumisel kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kehtestamisest arvates.</u> 14. Tähtaja määramine planeeringus ei ole juriidiliselt kindlasti ka põhiseadusevastane, kuna kohalikul omavalitusel on pädevus planeeringuid kehtetuks tunnistada ja kaalutlusõiguse alusel anda tähtajaga planeeringuid. Seda eriti olukorras ja valdkonnas, kus on oluline julgeolek ning tehniliste lahenduste kiire areng. Seda põhimõtet kinnitab eriplaneeringu kehtivusaja regulatsioon seaduses. 15. Tuulikuid ei saa planeerida aladele, kui tuulikute osad (sh ohutusala) ulatuvad kõrvalkrundile, milleks naaberkinnistu omanik ei ole andnud luba. 16. Tuulikute kavandamisel peab arvestama, kas arendajal on piisavalt maakasutusõigust tuulikute paigaldamiseks. Omandiõigus on põhiseadusega kaitstud õigus ning vastavalt PS §-le 32 on omand puutumatu ja võrdselt kaitstud. See tähendab, et tuleb arvestada naaberkruntide omanike õigustega.	15. Vastav tingimus juba sisaldub üldplaneeringus. Üldplaneering määrab, et tuulik funktsionaalselt seotud tervikliku ehitisena (tuuliku vundament, torn ning generaator koos tiivikuga moodustavad lahutamatu ja funktsionaalselt seotud tervikliku ehitise) peab asuma detailplaneeringuga täpsustatud/määratud ORME ala sees. Tuulikut saab maaüksusele paigaldada maaomaniku nõusolekul. 16. Tuulik funktsionaalselt seotud tervikliku ehitisena peab paiknema maaüksusel, mille osas maaomanikuga kokkulepe.
26	Enery Estonia 05.09.2023 6-1/3-247	1. Tuuleparkide rajamist välistavates kriteeriumites on klauslid, et riigimaanteed ja raudteede puhvrid võivad taristuobjekti valdajaga täpsustada, aga elektriliinidele sellist täiendust lisatud ei ole. Oleme Koljala külasse rajamas päikeseparki ja päikesepargi rajamiseks oleme juba saanud kooskõlastuse Eleringilt, et võime teatud määras ka kõrgepingeliini kaitsevööndisse ehitada ja meie	1. Ettepanekuga arvestatakse. Vastav täiendus lisatakse tingimuste lõiku, mitte aluskriteeriumi punkt 8 lisatingimusena.

		hinnangul oleks mõistlik see võimalus ka tuulikutele jätta. Eriti arvestades, et täna on piiranguks valitud 300m, aga tõenäoliselt tulevad tuulikud mõnevõrra madalamad kui 300m. Teeme ettepaneku lisada tuuleparkide rajamist välistavatesse kriteeriumitesse punkti 8 lisatingimuse, et puhverit võib taristuobjekti valdajaga täpsutada. 2. Enery Estonia OÜ on Kase katastriüksuse (75101:002:0048) hoonestusõiguse omanik. Eelmise avaliku väljapaneku käigus esitati kaks arvamust (Kiviõli Keemiatööstuse OÜ ja endise hoonestusõiguse omaniku NR Energy OÜ poolt), et Kase kinnistule ei arvestataks 1000m puhvrit tuulikute rajamiseks. Valla vastused olid, et puhvrit ei rakendata, aga viimastes materjalides on siiski näha, et piirangud on olemas. Enery Estonia OÜ ettepanek on puhvrit Kase kinnistule mitte rakendada. 3. Üldplaneeringu peatükis 5.17 on välja toodud, et Taastuvenergeetika maa-alad (TE) on eelkõige ette nähtud päikeseelektrijaamade kavandamiseks. Lisaks on välja toodud, et sobivuse korral võib kavandada ka teisi energiatootmisviise, aga välja arvatud tuulepargid tänapäevaste tööstuslike tuulikute kavandamiseks. Küsimus: Kui põhimõtteliselt sobiv ala tuulepargi arendamiseks ja TE ala kattuvad, siis kas siiski on võimalik antud alale tuulikuid rajada? Kui TE ala välistab tuuliku rajamise, siis teeksimme ettepaneku Suur-Kupra (44201:001:1068) kinnistult TE ala eemaldada. Oleme arendamas Suur-Kupra kinnistut võimalusena, et rajada oleks võimalik nii tuulik kui ka päikeseпарк. 4. Üldplaneeringus ei ole lahendatud olukorda, kus tuulepargi arendaja arendab tuuleparki kinnistule, kuhu tuulik ära ei mahu ja tuuliku labad on naaberkinnistu kohal. Väike-Maarja vald on oma üldplaneeringusse lisanud järgmise punkti: "Tuuliku laba ulatumisel naaberkinnistule tuleb saada naaberkinnistu omaniku kirjalik nõusolek konkreetse tuuliku püstitamiseks." Ühe Varja	2. Vald lähtus seisukoha kujundamisel maa sihtotstarbest, kuid kontrollimisel selgus, vaatamata maa sihtotstarbele on tegemist elu- või ühiskondliku hoonega. Seega on rakendatud 1000 m puhvrit. 3. Tuulikuid on võimalik Suur-Kupra kinnistule paigutada osas, mis on määratud tuulepargi arendamiseks põhimõtteliselt sobivaks (ORME) alaks, ka juhul, kui ORME ala kattub taastuvenergeetika maa-alaga. 4. Üldplaneering seletuskirja ptk 6.5.8. punkt 13 sätestab, et tuulik funktsionaalselt seotud tervikliku ehitisena peab asuma detailplaneeringuga täpsustatud/määratud ORME ala sees. Ning lisatud on joonealune selgitus, et tuulikut rajades tuleb arvestada, et tuuliku
--	--	---	---

		tuulepargi ala 1 tuuliku labad ulatuksid suures osas Energy Estonia Gruppi kuuluvale Jüri (75101:003:0164) kinnistule, kuhu Energy Estonia on rajamas päikeseparki. Tuuliku asumine päikesepargi kohal tähendaks Energy Estoniale arvestatavat rahalist kahju. Vältimaks väga tõenäolisi vaidlusi teeme ettepaneku, lisada üldplaneeringusse järgnev punkt: Tuuliku laba ulatumisel naaberkinistule tuleb saada naaberkinistu omaniku kirjalik nõusolek konkreetse tuuliku püstitamiseks. 5. Küsimus: Kas töös olevad tuuleparkide detailplaneeringud peavad samuti järgima ÜP tuuleparkide tingimusi?	vundament, torn ning generaator koos tiivikuga moodustavad lahutamatu ja funktsionaalselt seotud tervikliku ehitise. Seega määratakse tingimused arvestades tuulikut kui tervikut. Selguse huvides täiendatakse punkti 13, tõstes joonealune selgitus teksti. Tuulikut kui tervikut saab püstitada maaomaniku nõusolekul, seega kehtib see ka laba kohta. 5. Kuna üldplaneering ei ole kehtestatud, ei pea. Üldplaneeringu kehtestamise järgselt peavad menetletavad detailplaneeringud vastama kehtivale üldplaneeringule.
--	--	---	--